

«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

ЭНГСИЭЛМ

2014 сыл
Муус устар
19 күнэ
Субуота
№ 55-56 (10112)

1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улуухун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастыг хаһыата»

VI-с спортивной оонньуулалы көрсө

КЭСКИЛБИТИН ТҮСТҮӨБҮН!

Аны сайын биһиги улууспутугар Саха сирин норуоттарын VI-с спортивной оонньуулар буолар. Онон сибээстээн элбэх спортивной тутуулар ытыллыахта. Ол биһиги оҕолорбутугар, ыччаппытыгар спордунан дьарыктанан эт-хаан өтүнэн сайдылаах, чөл олоххо тардыһар дьон буола улаатыахтара дьэ эрэллээх санаалаах уонна хас биридди киһи бэйэтин кылаатын, көмөтүн киллэрэрин наадалаабынан ааҕабыт. Спортивной оонньуулар үрдүк таһымнаахтык ытыллалларыгар бэйэбит сэмэй кылааппытынан (1000 солк.) хас биридди коммунист көмөлөһөргө быһаарынныбыт.

Нам улуухун коммунистара

КӨХТӨӨХТҮК КЫТТЫАҒЫН!

Биһиги улууспутугар буолаары турар VI-с спортивной оонньууну көрүүнү бадалаах хас биридди киһи интэриэһэ улахан буолуохтаах. Бу оонньуулар ытыллар күннэригэр суолбут үчүгэйинэн, транспорт элбэтинэн, утум-ситим өрүспүтүн кыйа олорорбутунан аҕыйах мүнүүтөнэн, чааһынан кэлэр кыахтаахтар. Ити мин арҕаа энгэрдэри эттим. Оттон өрүс унуордаабылар сырыны сылдыбыт ахан дьон хаалсыахтара суоҕа. Ол кээнэ Дьокуускай диэкиртэн биир дойдулаахтарбыт курдук ыалдыттар көңүл анһан кэлэллэрин көмүөл күүһүгэр холубун. Аңардас биһиги улууспутугар олорор сүүрбэттэн тахса тыһыынча олохтообуттан, мунҕ саатар түөрт гыммыттан биер кэллэбинэ, 5-6 тыһыынча киһи кэлиһи. «Бачча элбэх киһи батыа суохпут» диэмэн.

Бу оонньууну тэрийиһигэ үбү ситэ укпакабыт, оонньууну мөлтөхтүк ыытан саакка киирбэт гына дьаһаныахтаахпыт. Өскө итинник балаһаннаҕа киирдэхпитинэ, хас биридди Нам улуухун олохтооҕо саакка киириэхпит турдаҕа. Оноуоха олохтоохтор өттүбүтүтүн көмөбүт баар буолуохтаах. Итиннээх үлэ саастаах дьону кытта үлэлэрин устата үлэлээбит үтүөлэрин иһин бочуоттаах сынныланҕа тахсаннар, пенсияларыттан үйэбитигэр биридэ буолар тэрээһингэ биридди тыһыынчаны биердэхтэринэ, нэһилииннэ түөрт гыммытын биириттэн 5 мөлүйүөн хомуллар кыахтаах.

Оттон бу оонньуу тэрээһинин көбүлээччилэртэн биридэстэрэ улуустаагы хаһыаптыт редакцията буоллаҕа. Итиннэ эбэн эттэхпинэ, 2200-чэкэ суртааччылаах тэрилтэ сүнгэн күүс. Мин санаахпар, хаһыакка сурутан, улуустаагы сонуну билсэ олорооччулары олоххо тардыһылаах бастыг араҕа дьонунан аабыахпын баҕарабын. Бу дьон биридди бэйэлэрэ балтараалы тыһыынчаны биердэхтэринэ үс мөлүйүөн буола түһүө эбит ээ.

Баары көхтөөхтүк кытыннахпытына кыаллыан сөп диэн бүк эрэллээхпин.

Н.И. КОКОРЕВ, Хамаҕатта

Былаас уонна политика

РБК daile диэн Россиятаабы информационнай агенство Кремльгэ баар источникка олоҕуран Россия икки регионнарыгар – Красноярскай кыраайга уонна Саха сиригэр бу күһүн баһылыктарын болдьох-

нинэ миэстэтин туран биэриэ уонна эбээһинэни толорооччу быһыытынан аныаҕа – диэн иһитиннэригэ этиллибит.

Сокуон быһыытынан Саха сирин баһылыгын боломуочуйата 2015 сыллаахха болдьоҕо ааһар, ол гынан баран РБК сөһөргэччилэрин тылларынан,

гар да бачача сөп рейтингнээх. Сөһөргэччи этэринэн: «Бу киһи бачыма, киһиэхэ аккаастааба-тахтар».

«Саха сиригэр бу күһүн республика баһылыгын быыбардааһын буолуон сөбүн туһунан дьүүллэһи буола турар» – диэн «Единая Россия» региональной

САХА СИРИН ПРЕЗИДЕНИН БЫЫБАРА БОЛДЬОБҮН ИННИНЭ БУОЛУОН СӨП



торун иннинэ быыбардааһын буолуохтара диэн иһитиннэрдэ. «Егор Борисов болдьоҕун ин-

ниэҕэ быыбардааһын, киһиэхэ бэйэтигэр бу сылга быыбарданара барыстаах, региону-

общественной приемнайын салайааччыта уонна партия олохтоох политической сэбиэтин секретарын солбуйааччыта Елена Голомарева кэпсээтэ.

Саха сирин баһылыгын администрациятыгар иһитиннэрини бигэргэспиттэр да, утарбатылар да. «Билинни туругунан президент рейтингэ 60%-тан үөһэ. Нэһилииннэни кытта көрсүһүүгэ бары «быыбарга туруорун» диэн бэйэлэрин баҕа санааларын эппиттэрэ. Оноуоха президент «толкуйданым» диэн эппиттэбитэ» – диэн президент администрациятын уонна республика правительствотун департаменын иһинээҕи политикатын салайааччыта Михаил Слепцов иһитиннэрини быһааран биердэ. Президент чугас эргимтэтиттэн иһитиннэрибиттэринэн, Егор Борисов бу ый бүтүүтэ Москва куоракка барыахтаах, онно баар болдьоҕун иннинэ быыбарданарын туһунан биллиэҕэ.

Ыңырыы

Ытыктабыллаах Нам улуухун олохтоохторо!

Дойду, республика информационнай эйгэтигэр Саха республикатын президентин быыбарын болдьоҕун иннинэ, ол эбэтэр быйыл балаҕан ыйыгар, ытытыллан сөбүн туһунан иһитиннэрдилэр.

Биһиги, улууска өр сылларга араас таһымнаах салайар-тэрийэр үлэҕэ олохпутун анаабыт аҕа саастаах дьон, бу быыбарга билигин үлэли сылдар Аҕа баһылыкпытын – Егор Афанасьевич Борисовы – хаттаан талламмыт саҕалаабыт үлэтин силлэр тиэрдэригэр кыахта биэриэ-бин диэн бигэ санаалаахпытын биллэрэбит.

Кини тыа сиригэр боростуой саха ыалыгар төрөөбүт, улааппыт буолан норуотун олоҕун, духуобунай туругун, ситиһиһилэрин-кыһалгаларын төрдүттэн билэр. Салалта бары кэрдиһтэрин тус бэйэтин кыабынан, билигинэн, дьулурунан үрдүк дуоһунаска тахсан дьон-сэргэ олоҕо тупсарыгар туох баар күүһүн-күдэбин, өйүн-санаатын ууран үлэлиир.

Егор Афанасьевич эппит тылыгар турарын Үөдэй нэһилиэгэ халаан уутугар эмсэҕэлээбитин чөлүгэр түһэригэ, VI-с спортивной оонньууларга бөлөмнөнү үлэлэригэр о.д.а. быһаччы көмөтүттэн көрө итэҕэйдит.

Бэлиэ түгэн

Муус устар 11 күнүгэр редакция үлэһиттэрэ Таатта улуухугар «Таатта» хаһыат төрүттэммитэ 75 сыллаах үбүлүөйүгэр баран кэлибит. Аан бастаан «Коммунист» диэн ааттанан 1939 сыл муус устар 22 күнүттэн редактор Винокуров Арсений Порфирьевич – Олбинскай илии баттаан тахсар буолбут. Очоттон бачча диэри улуус историятыгар үтүмэн хамсааһыннар тахсыбыттарын, улуус дьылҕатыгар араас тыһааһыннаах түгэннэр буолбуттарын 75 сыл устата хаһыат киэн араҕа дьүүлүгэр таһааран сырдатан кэлбит.

САЙДЫЫ СУОЛУН ТУТУҢУОБҮН!

Мань таһынан республикабыт баһылыга инникини өтө көрөн салалтаҕа элбэх эдэр кадрдары таһаарда, бу Саха сирин кэскилин бигэ түстүүр диэн сыаналыбыт. «Министр», «Эдэр фермер» о.д.а. дьыалабыай оонньууларга улахан болҕомтотун уураара, эдэр баһылыктары улууспут Искра нэһилиэгэр мунһан истинник кэпсэппитэ, Егор Афанасьевич эдэрдэргэ эрэнэрин, итэҕэйэрин туоһулуур.

Онон, күндү дьоммут-сэргэбит, сотору кэминэн Саха республикатын президентин быыбара быйыл ытытыллар быһаарылынаҕына, сахалы толкуйунан сайытаран Е.А. Борисовы бу эппиттээх дуоһунаска Нам улуухун аатыттан туруоран, толору өйөөн сайдыы суолун тутуһуобун диэн ыңырабыт.

ВАСИЛЬЕВ А.И. Саха республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Нам улуухун Ытык киһитэ, улуус Ытык сүбэтин салайааччыта

КОБЯКОВА С.Д. Саха республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Нам улуухун Ытык

киһитэ, улуус ветераннарын сэбиэтин салайааччыта **КОЛЕСОВ В.А.** Саха республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, РФ уонна СР бочуоттаах ветерана, Нам улуухун Ытык киһитэ **КРИВОШАПКИН И.З.** Саха республикатын культуратын үтүөлээх үлэһитэ, РФ уонна СР бочуоттаах ветерана, Нам улуухун Ытык киһитэ **НИКОНОВ В.Е.** Саха республикатын үтүөлээх бырааһа, РФ уонна СР бочуоттаах ветерана, Нам улуухун Ытык киһитэ **ОХЛОПКОВ Р.С.** педагогической үлэ ветерана, РФ үөрэтирин туйгуна **ПРОТОПОПОВ Е.А.** «Үлэ Албан аата» I, II степеннээх кавалера, Саха республикатын норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ **ЯДРИХИНСКАЯ А.Г.** РСФСР оскуолатын үтүөлээх учуутала, Н.К. Крупская аатынан мэтээл кавалера, «Учууталлар учууталлара», Нам улуухун Ытык киһитэ

ХАҢЫАТ – ҮЙЭЛЭР ТУХАРЫ ХААЛАР

Үбүлүөйгэ СР Бэчээт уонна радионан, телевидениенэн биэри дьыалаларыгар департамент салайааччыла, ону таһынан араас улуустартан 17 редакция редактор-директордара уонна үлэһиттэрэ ыалдыттаатылар.

Бу күн редакция дьиэтигэр редактордар мустан улуус хаһыаттарын ырыттылар, санаа атастастылар. Онтон улуус дьаһалтатыгар «Таатта улууһа» муниципальной оройуон

баһылыга М.М. Соров уонна СР Бэчээт департаменын салайааччыла кыттыылаах төгүрүк остуол буолла. Бу көрсүһүүгэ редакция үлэһиттэрэ бэйэлэрин санааларын эттилэр, долгутар боппуростарын ыйыттылар. Ол кэнниттэн Былатын Ойуунускай аатынан Тааттатаагы народнай театр дьиэтигэр үбүлүөй үөрүүлээх тэрээһинэ буолла. «Таатта» хаһыат редактор-директорыгар А.К. Посельскаяҕа,



VI-с спортивной оонньууларга **диэри 81 күн хаалла**

Буттүүммүт дьыалата

КЫЛААППЫТЫН КИЛЛЭРИЭХХЭ

Муус устар 17 күнүнээҕи туругунан фонда счетугар 2 мөл. 992 тыһ. 450 солк. киирдэ.

Күндү олохтоохтор, үлэһиттэр, предпринимателлэр, биэнсийэлээхтэр, тэрилтэ салайааччыла, Оонньуулар буолаллара бэрт кылгас кэм хаалла. Бириэмэ сүрдээх ыгым, онон наһаа наһыйбакка, сып-сап дьаһанан, көмөнү көмө курдук уһаппакка-кэҕэспэккэ ытан иһэргитигэр көрдөһөбүт. «Үтүө үтүөнэн төннөр» диэн өс хоһооно этэрини, эһиги кылааккыт олоххутугар, үлэтигэр-хамнаскытыгар икки төгүл эргиллиэ.

Фонда салалтата
Тел. 42551

Получатель: Некоммерческая организация «Фонд поддержки проведения VI спортивных игр народов РС (Я) в Намском улусе» ИНН 1417999570 КПП 141701001 Банк получателя Якутский РФ ОАО «Россельхозбанк» г. Якутск БИК 049805771 к/с 30101810600000000771 р/с 40703810060020000073 Назначение платежа: добровольное пожертвование



редакция үлэһиттэригэр, общественной корреспонденттарга СР Бэчээт департамена, Ил Түмэн, улуус баһылыга бочуотуный грамоталары, махтал суруктары, анал түөскэ анньыллар бэлиэлэри туттаргаатылар. Улуустар редакцияларын редактор-директордара, Таатта нэһилиэгин баһылыктара, араас тэрилтэлэр уо.д.а. бэйэлэрин эвэрдэлэрин тиэргилэр уонна бэлэхтэрин туттардылар. Урут үлэлээн ааспыт үтүөлээх дьон оҕолоро дьоннорун аатын үйэтигэр анал бириэмийэлэри анаатылар.

С. АРГУНОВ

«ЭДЭР ФЕРМЕР» КҮРЭХХЭ

Кулун тутар 24-27 күннэригэр тыа хаһаайыстыбатын сайыннарар, эдэр ыччаты түмэр республикатааҕы «Эдэр фермер» диэн күрэх Горнай улуу-хугар буолан ааста. Күрэх улуустарынан буолбакка, 8 киһилээх булкаас 7 хамаанда тэриллибитэ.

Нам улууһун 7 эдэр ыччат: Бечеканов Иннокентий, Наумов Рустам, Слепцов Александр, Слепцова Татьяна, Гоголева Мария көмүскээтилэр. Тыҥааһынаах күрэх кэнниттэн бастакы миэстэни «Фиолетовой» хамаанда ылла.



Нам улууһун ити хамаандаҕа Наумов Рустам кыттан, кыайыы үөрүүтүн билэн, планшеттынан наҕараадаланна. Үһүс бочуоттаах миэстэни «Саһархай» хамаанда ылыта, ол хамаандаҕа Слепцова Татьянабыт баара, кини эмиэ сыаналаах наҕараадаҕа тигистэ. Наммыт улууһун оҕолоро ситиһилээхтик бу тэрээһингэ кытыбыһпыт.

Биһигини, эдэр ыччаты, өйүүр, көмөлөһөр Нам улууһун аҕа баһылыгын бастакы солбуйааччы Артур Янович Яковлев сүрүн кылааттаах. Өссө да инникигэ тэҥнэ үлэлэһиэхпит диэн бигэ эрэнэбин.

Мань таһынан, бары билэрбит курдук, Нам улууһугар от ыйын 9-13 күннэригэр республикатааҕы VI-с спортивнай оонньуулар ыгытыллаары турар.

Онно биһиги, эдэр ыччат, уонна дьизэ кэргэн отдела былааммыт:

Устудьуоннарга 100 киһилээх үлэ этэрээти тэрийии.

14-18 саастаах 100 оҕону «Сервиснэй этэрээт» онорон үлэлэтии.

15 үөһэ саастаахтарга 100 «Волонтеры – добровольцы» этэрээти тэрийии.

Муус устар 10 күнүгэр 100 «Волонтеры – добровольцы» этэрээккэ хомуйууга «Сардана» киинэ театрыгар 250 үлэлиэн баҕалаах эдэр ыччат мустубута



киһини үөрдэр.

Муус устар 18 күнүгэр Нам улууһун эдэр ыччатын түмсүүтүн благотворительнай кэнсирэ буолан ааста. Кирибит харчыны VI-с спортивнай оонньууларын фондатыгар уонна I Хомустаахтан төрүттээх эдэр ыччат лидерэ Федоров Александр эмтэниитигэр бэрилиннэ. Бары кэлбит уонна кыттыыны ылбыт дьонго барҕа махталбытын тиэрдэбит.

Күндү биир дойдулаахтарбыт, бука бары түмсөн, биир сомоҕо буолан, VI-с спортивнай оонньууларын үрдүк таһымнаахтык ыгытылаахтык диэн ыгырабын.

Ю.П. ЖЕРГИНА,
Нам улууһун ыччат уонна дьизэ кэргэн политикатын отделын сүрүннүүр специалиһа

I Хомустаах нэһилиэгэр «Сайдыы» оҕо айымньытын дьизитигэр муус устар 11 күнүгэр аан баастакы улуустааҕы төрүт остуол оонньууларыгар хабылыкка, хаамыскаҕа аһаҕас турнир ыгытылынна. Кыттыыны ыллылар Амма улууһун Амма лицейиттэн, Дьокуускай куорат 26 №-дээх оскуолатыттан, Саха национальнай гимназиятыттан

№26), III м. – Еремеева Диана (СОШ №26). Уолаттарга: I м. – Смитин Егор (Амма), II м. – Проккопьев Вячеслав (Амма), III м. – Семенов Ньургун (НСОШ №1). Хаамыскаҕа кыргыттарга: I м. – Местникова Лилиана (СОШ №26), II м. – Еремеева Диана (СОШ №26), III м. – Слепцова Алина (СОШ №26). Уолаттарга: I м. – Смитин Егор (Амма), II м. –

II м. – Новгородов Петя (Үөдэй), III м. – Ядреев Ваня (Үөдэй). Хаамыскаҕа кыргыттарга: I м. – Демьянова Таяна (Амма), II м. – Петрова Ньургустана (Үөдэй). Уолаттарга: I м. – Ядреев Ваня (Үөдэй), II м. – Кумечко Олег (Үөдэй), III м. – Новгородов Петя (Үөдэй). Бириистээх миэстэ таһынан 3 номинация олохтоммута. «Кэскиллээх оонньооччу»

ХААМЫСКАҒА, ХАБЫЛЫККА КҮӨН КИИРСИИЛЭР



номинацияны ылла Протопопов Дима («Сайдыы»), «Бастын техникалаах оонньооччу» ааты ылла Катакинова Ира (СОШ №26), «Кыайыыга дьулуурун иһин» номинация тигистэ Никифоров Владикка (Үөдэй). Оҕолор «Бирик» кинигэ кыһата таһаарбыт төрүт остуол оонньуута наборынан наҕараадаланнылар.

Күн иккис анарыгар Федерация методист инструктора Андросова Анджела Тимофеевна маастар-кылаас ыытта.

Түгэнинэн туһанан, республикатааҕы остуол оонньооччу федерациятын президенэ Бурцев Айаал Семеновичка, Нам улууһугар хабылык, хаамыска оонньуута сайдытыгар күүскө өйөбүл буолар методист-инструктордар Надежда Ни-

уонна улууспутуттан Үөдэй, Бөтүг, Нам I №-дээх оскуола-лара, школа-сад, I Хомустаахтан «Сайдыы» оҕо айымньытын дьизэтэ. Барыта 44 оҕо кытынна.

Балаһыанньа быһытынан оҕолор 3 бөлөбүнэн күрэхтэстилэр. Ол курдук, хабылыкка I группаҕа, (7-10 диэри саастаах) кыргыттарга: I м. – Тимофеева Рената («Сайдыы»), II м. – Новгородова Женья («Сайдыы»), III м. – Потапова Аделина (ЯГНГ). Уолаттарга: I м. – Антипин Андрей (Амма лицейэ), II м. – Чириков Арчын (Амма лицейэ), III м. – Сивцев Арылхан (ЯГНГ). Хаамыскаҕа I группаҕа, кыргыттарга: I м. – Тимофеева Рената («Сайдыы»), II м. – Потапова Аделина (ЯГНГ), III м. – Новгородова Женья («Сайдыы»). Уолаттарга: I м. – Антипин Андрей (Амма лицейэ), II м. – Чириков Арчын (Амма), III м. – Сивцев Арылхан (ЯГНГ). Хабылыкка 2 группаҕа (11-14 диэри саастаах) кыргыттарга: I м. – Новгородова Ира (СОШ №26), II м. – Местникова Лилиана (СОШ



№26), III м. – Бубякин Ион (Үөдэй). Хабылыкка 3 группаҕа (15-18 диэри саастаах) кыргыттарга: I м. – Демьянова Таяна (Амма), II м. – Петрова Ньургустана (Үөдэй). Уолаттарга: I м. – Кумечко Олег (Үөдэй),

китична Кожуроваҕа, Надежда Николаевна Белолобскаяҕа махталбытын биллэрбитү.

А.Н. ВИНОКUROVA,
«Сайдыы» оҕо айымньытын дьизитин директора, I Хомустаах

«Ас-таҥас халлаантан түспэт...»

Кулун тутар 28 күнүгэр Нам улууһун нэһиликтэрин баһылыктара, бочуоттаах үлэһиттэрэ уонна тэрээһиннээх хаһаайыстыбалара кыттыылаах тыа хаһаайыстыбатын боппуруостарыгар санаа атастаһыыта – «Төгүрүк остуол» Түбэ нэһилиэгэр ыгытылынна. Бу саҕалааһынча Нам улууһун баһылыга Агласов А.П., бастакы солбуйааччы Яковлев А.Я., тыа хаһаайыстыбатын управлениетын салайааччыта Гоголев Е.Е., Ил Түмэн депутата Винокурова А.Р., тыа хаһаайыстыбатын министерствотын специалиһа Бочкарева З.Р., «Туймаада-Лизинг» генеральнай директорун солбуйааччы Махаров Д.Д. кыттыыны ыллылар.

«Төгүрүк остуол» биер сүрүн сыалынан – улуус дьаһалтата уонна нэһиликтэр биергэ үлэлииргэ, хардарыта көмөлөсүһүргэ сөбүлэһии түһэрсиилэрэ буолар. Бу улахан бөлөх салайытынан тыа хаһаайыстыбатыгар тирээн турар боппуруостары быһаарыыта элбэх өрүттээх кэспэтин, санаа атастаһыыта, дьүүлэһии аһаҕас көрүҥнээхтик барда.

Ыҥырыллан кэлбит собуруу нэһиликтэртэн үлэ бочуоттаах дьоно, Сэбиэскэй кэмгэ

ОНГОРОН ТАҔААРЫЫГА – ТӨРҮТ САҔА СЫҔЫАНЫ

уһулуччу ситиһиилэри ылбыттарынан, ол ситиһиилэр дьаныардаах үлэттэн тахсыбыттарынан билиҥни Саха ыччата ону өйдүүрүгэр, сыаналыырыгар уонна ол холобурдарга олобуран олобу туталларыгар ыгырыдылар. Оттон улуус нэһиликтэрин баһылыктара бэйэлэрин кыһалгаларын, ыгытыллар үлэлэр хаамыыларын, инники соруктарын туһунан, үчүгүйдик быһааран кэспэбиттэрэ улахан кэрэхсэбили ылла.

Улуус тэрээһиннээх хаһаайыстыбалара урукку сылларга холоотоххо, оннуларын булбуттарынан, ол аата сыалларын-соруктарын чуолкайдик өйдөөн үлэлииллэрин иһитиннэрдилэр. Хаһаайыстыбалар салайааччыларын иһитиннэриилэринэн онорон таһаарыы, ону батары барыта былааннаахтык барарын иһиттибит. Өскөтүн инники өтүгүгэр онорон таһаарыы сөптөөх хайысхатын булан, үлэ ыгытыллар буоллабына, тыа сирэ, тыа хаһаайыстыбата сайдарыгар суол аһаҕас курдук.

Түбэ нэһилигин тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ элбэх хайысхалаах туруоруулары

киллэрдилэр – сири туһаныы, уматык, оттоонун, кэтэх сүөһүнү, сылгыны сагалыы сөргүтүн иити туһунан, тыа сиригэр эдэр специалистары сыһыарыы.

Бу туруоруулары тылга, сурука эрэ хаалларбат инниттэн, кэлин сөптөөх быһаарыылары улуус дьаһалтата ылынан, туруорсубут дьонго ааттаан тиррирдэр инниттэн манньк хос быһаарыылары оноробун:

Сири туһаныы боппуруоһа – харчыны уонна атын да көмөнү эрэйбэт. Бу тэрээһин боппуруоһа буоларынан, нэһилик дьаһалтата сиргэ наадыйааччыларга сири булан биэрэрин соруудахтааха.

Уматык (ГСМ) боппуруоһа – уматыгынан нэһиликтэр бэйэлэрэ атыылаһан хааччынар кыахтара суох. Ол иһин уматыкы булууга улуус, республика салалталарын көмөлөрө хайаан да наада. Онон бу боппуруоһу нэһиликнээһини кытта сөбүлэһэн биер сөптөөх хайысханы окко кириэх иннинэ быһаарар наада.

Оттоонунча – төрдүттэн сагалыы тэрээһин наада. Ол курдук, интэриэстээх эрэ ха-

һаайыстыбалар оттууларын таһынан, нэһиликнээһини киэн-ник хабан, от ыйын I күнүттэн ходуһаны булар дьаһаллары ылыаха. Инникитин араас спортивнай оонньуулары, культурнай мероприятиелары от үлэтин көмүгэр ыгытылалларын бобуохха.

Тыа сиригэр, чуолаан нэһиликтэргэ эдэр специалистары олохсунан туһаныы дьаһалтын умнар сатаммытын аһан, эргичи бастакы күөҥгэ тутар ордук этэ.

Аан дойду балаһыанньата, иирсээннэр түмүктэригэр улаханньк ыараабытынан уопсай экономикаҕа кризис бары дойдуну хабара саарбаҕа суох буолла. Ити чугастааҕы сылларга биһиги олохпутугар улахан кыһалҕаны аҕалара чуолкай. Ол иһин кэтэх ыаллар сүөһүнү, сылгыны итэллэрин туһугар үлэ барыахтаах. Тыа хаһаайыстыбатын министрствотыттан, улуус дьаһалтатыттан уонна нэһиликтэр баһылыктара кыттыылаах аптарытыаттаах комиссия тэрийэн, нэһиликтэринэн сүөһүнү, сылгыны хаттаан ииттиэхтэрин баҕалаах ыалларга

көмөнү оноруохха. Сүөһүлээх, сылгылаах буоллахтарына экономикаҕа кризисни тулуйалларыгар көмөлөһүө этэ.

Бу бизэс туруоруу улуус, республика дьаһалталара наһаа уһаппакка – кэҥэппэккэ дьон кыһалгаларын быһааралларыгар көрдөһөбүт.

Түмүктээн этэр буоллааха, ходуһа сирин биэри, оттоонун уонна уматык боппуруостарын нэһилик уонна улуус дьаһалтала быйыл окко кириэх иннинэ быһаараллара олус табыгастаах буолуо этэ. Бу сорууда туолуутун нэһиликтэр баһылыктарыгар булгуччулаах соруу быһыытынан тириэрдиэххэ уонна ол туолуутун хонтуруолга ыларгытыгар этии киллэрэбит. Бу санаа атастаһыыта төгүрүк остуолугар ылыныллыбыт этиилэр олоххо кириэн дьон туһатыгар үлэлэтэхтэринэ, нэһиликнээх дьаһалтаҕа эрэллээх буолар санаага үөскүө.

Санаа атастаһыытыгар «Төгүрүк остуолу» тэрийиини этии киллэрэн көбүлэбит киһи буоларынан уонна нэһиликкэ олохтоохторун ааттарыттан улуус дьаһалтатыгар, нэһилик баһылыктарыгар, улуус бочуоттаах кырдыаастарыгар кэлин кыттыбыттарыгар улахан махталбын биллэрэбин.

П.И. ГУЛЯЕВ,
Түбэ



МИНИСТЕРСТВО ВНУТРЕННИХ ДЕЛ
ПО РЕСПУБЛИКЕ САХА (ЯКУТИЯ)
(МВД по Республике Саха (Якутия))
ОГИБДД ММО МВД России «Намский»

О ПРИНЯТИИ ДОПОЛНИТЕЛЬНЫХ МЕР ПО ПРОФИЛАКТИКЕ АВАРИЙНОСТИ ПО ВИНЕ НЕТРЕЗВЫХ ВОДИТЕЛЕЙ

По данным УГИБДД МВД по РС (Я) на территории Республики за 2 месяца 2014 года по вине нетрезвых водителей произошло 5 дорожно-транспортных происшествий, в которых 1 человек погиб, 8 получили травмы различной степени тяжести. Несмотря на снижение в республике данного вида происшествий (-50%), рост автоаварий с участием водителей в состоянии опьянения допущен в Алданском (с 0 до 1) и Олекминском (с 0 до 2) районах.

Проблема аварийности с тяжкими последствиями, в том числе - по вине нетрезвых водителей стоит остро в целом в стране. Так, 9 марта в городе Воронеж водитель не справился с управлением внедорожника «Вольво» и совершил наезд на группу пешеходов. В результате погибли 5 и получили травмы 10 пешеходов.

3 февраля в г. Олекминск водитель, управляя автомашиной «Мазда-Бонго», находясь в состоянии алкогольного опьянения, совершил наезд на опору линии электропередач. В результате, пассажирка получила травмы.

28 февраля в Олекминском районе водитель, двигаясь на автомашине «ВАЗ-21213», по автодороге УМНАС со стороны г. Олекминска в сторону г. Ленска, в состоянии алкогольного опьянения, не справился с рулевым управлением, съехал с проезжей части и совершил опрокидывание автомашины. В результате чего, получил телесные повреждения в виде: СГМ, перелом спинки носа. При этом в районе выявления таких водителей снижено в сравнении с прошлым годом на -46,2%.

13 марта 2014 года в 17 часов в г. Ленск на ул. Победы 42-летний водитель, управляя автомашиной «Тойота Платц», не справился с рулевым управлением,

выехал на полосу, предназначенную для встречного движения, и совершил столкновение с автомашиной «ГАЗ». В результате ДТП, пассажирка иномарки получила телесные повреждения. Сотрудники Госавтоинспекции, прибыв на место ДТП, установили, что водитель «Тойоты» находился в нетрезвом состоянии: проведенное освидетельствование показало, что количество паров алкоголя в выдыхаемом им воздухе составило 0,930 мг/л. Вопиющим является тот факт, что пьяный водитель работает в таксомоторной службе и в этот день находился на смене с 9 часов утра.

В Намском улусе лиц, садящихся за руль автомобиля в состоянии опьянения, не становится меньше, так за 2 месяца 2014 г. за управление транспортными средствами в состоянии опьянения привлечено 22 водителя (2013 г. - 15 водителей). Также умудряются садиться за руль в нетрезвом состоянии лица, не имеющие права на управления транспортными средствами, либо лишены права управления транспортными средствами, к большому сожалению, среди таких водителей есть и женщины.

На основании вышеизложенного, в целях принятия мер по повышению эффективности надзора за дорожным движением, а также предотвращения ДТП с особо тяжкими последствиями в Намском улусе будут организованы дополнительные профилактические мероприятия по массовой проверке водителей транспортных средств на предмет выявления признаков состояния опьянения, а также другие профилактические мероприятия пропагандистского характера, направленные на предупреждение ДТП с различными категориями участниками дорожного движения.

НАПОМИНАЕМ:

ст. 12.8 ч.1 КоАП РФ - Управление ТС водителем, находящимся в состоянии опьянения

- штраф 30000 рублей с лишением права управления ТС от 1.5 до 2 лет.

ст. 12.8 ч.2 КоАП РФ - Передача управления ТС лицу, находящемуся в состоянии опьянения

- штраф 30000 руб. с лишением права управления ТС от 1.5 до 2 лет.

ст. 12.8 ч.3 КоАП РФ - Управление ТС водителем, находящимся в состоянии опьянения и не имеющим права управления ТС либо лишенным права управления ТС.

- административный арест от 10 до 15 суток или наложение административного штрафа на лиц, в отношении которых не может применяться административный арест, в размере 30000 руб.

ст. 12.8 ч.4 КоАП РФ - Повторное совершение административного правонарушения, предусмотренного частью 1 или 2 настоящей статьи

- штраф 50000 руб. с лишением права управления ТС на 3 года

ст. 12.7 ч.2 КоАП РФ - Управление ТС водителем, лишенным права управления ТС

- штраф 30000 руб. либо административный арест до 15 суток, либо обязательные работы от 100 до 200 часов.

ст. 12.7 ч.3 КоАП РФ - Передача управления ТС лицу, заведомо не имеющему права управления ТС (за исключением учебной езды) или лишенному такого права

- штраф 30000 руб.

ст. 12.26 ч.1 КоАП РФ - Невыполнение водителем транспортного средства законного требования уполномоченного должностного лица о прохождении медицинского освидетельствования на состояние опьянения

- штраф 30000 руб. с лишением права управления ТС от 1.5 до 2 лет.

ст. 12.26 ч.2 КоАП РФ - Невыполнение водителем транспортного средства, не имеющим права управления транспортными средствами либо лишенным права управления транспортными средствами, законного требования уполномоченного должностного лица о прохождении медицинского освидетельствования на состояние опьянения

- административный арест от 10 до 15 суток или наложение административного штрафа на лиц, в отношении которых не может применяться административный арест, в размере 30000 руб.

Если вы владеете, какой, либо информацией о фактах управления транспортными средствами нетрезвым водителем просим сообщить по телефону доверия 43-166 или по телефону дежурной части: 41-202; «02» набор с мобильных телефонов - «020». Анонимность гарантируем.

О.А. ПАВЛОВА,
инспектор по ПВД

ПОЛИЦИЯ БА САЙАБЫЛЫАННЫА

Ис дьыала органнара буруйу оноруу буолбутун эбэтэр буолара сабадаланарын туһунан ханнык баҕарар киһи, тэрилтэ, түмсүү киллэрэр суругунан, битир тылыннан сайабыланыанна тын болҕомто таһыгар хаалларыа суохтаахтар. Холуобунай-процессуальной сокуон ирдэбиллэр олобуран, гражданныр суругунан киллэрбит сайабыланыанналарыгар илии баттаһыннаах буолуохтаах. Оттон тылыннан сайабыланыанналар түгэннэригэр боротокуол толоруллар. Ол боротокуол сайабыланыанналаһааччы уонна ону ылар дуоһунастаах киһи иккиэн илии баттыыллара булгуччулаах. Оттон буруйун билинэн кэлбит киһиэхэ эмиз булгуччу боротокуол толоруллар.

Ис дьыала органнара сайабыланыанналаһааччы үгсүүтүн ситэрит, чопчута суох дьон, суругунан ылартан, эбэтэр боротокуол толорортон akkaастыыр бырааптара суох! Биллэн турар, иһитиннэрээччи сымыйаны, буолбатаҕы тыллыра табыллыбат. Бэрэбиэркэ кэмигэр сайабыланыаннааҕа сымыйа иһитиннэри, үгсүү баар буолара билиннэринэ, РФ УК 306 ыст. олобуран, утары үгсүүһү ээчигэ бэрэбиэркэ тэриллиэн сөп.

Сайабыланыанна уонна буруйу оноруу буолбутун, буолуохтааҕын туһунан иһитиннэриини ханна уонна хаһан буолбутун тутулуга суох ылыллар. Сайабыланыанна ылыы, боротокуолу толоруу кэнниттэн үгсүүчүгэ талон-уведомление дьон хайаан да туттарыллар. Дьэ, онно сайабыланыанна регистрацияламмыт нүөмэрэ, ылыллыбыт чыһыһылата, бириэмэтэ суруллубут буолуохтаах.

РФ УПК 144 ыст. олобуран, сайабыланыанна кирибит күнүттэн 3 суукканы аһарбакка (ураты түгэнгэ ити болдох 10 сууккаҕа диэри уонна экспертиза, атын булгуччу наадалаах бэрэбиэркэ ытытыллар түгэннэр 30 сууккаҕа

диэри уһуон сөп). Бэрэбиэркэ түмүгүнэн мантан аллара суруллар быһаарыттан хайага эрэ булгуччу ылыллыахтаах:

- холуобунай дьыала көбүтүллэр;

- холуобунай дьыала тэриллэригэр akkaастыыр ситэригэр;

- силиэстийэ уонна сууттааһын атын быраабы араҥаччылыыр орган көрүүтүгэр көһөрүллэр;

- административнай дьыала көбүтүллэр;

- административнай дьыала тэриллэригэр akkaастыыр ситэригэр;

- Нам оройуонун сиригэр буруйу оноруу оноруллубатах буолар түгэннэр, хомуллубут матырыйаал номенклатурнай дьыалаҕа тиһиллиэн сөп.

Сайаапкалаһааччы бырааптаах:

- сайабыланыанна тын ис дьыала органнарыгар туттуллар дьыала-куолу тылыннан эрэ буолбакка, бэйэтэ үчүгүйдик баһылаабыт тылыннан суруйар толору бырааптаах. Ол аата саха киһитэ сахалыы сайабыланыанналарын сокуон хааччактаабаат;

- кини биэрбит сайабыланыанна тын түмүгүнэн туох быһаарыы ылыллыбытын билэр бырааптаах;

- ис дьыала органын үлэһиттэрэ кини сайабыланыанна тын ылаалларыгар, ол чэрчитинэн ылынар быһаарыларыгар сөпсөспөт буоллаҕына, ити сүннүүнэн тустаах орган начальнигар эбэтэр өссө үрдүкү органна эбэтэр прокуратураҕа үгсүүһү бырааптаах. Иһиттэххэ, сороҕор бэрэбиэркэ араҥаччылааҕыгар

сайабыланыанна тын ылбат буола сатыллылар.

Онук түгэнгэ бу быраабы туһаныахтаах сөп.

Өскөтүн киллэрбит сайаапка тын полиция сотруднига ылартан akkaастанар, көмөҕө наадыан ыгырбыккытыгар кэлбэт, сайабыланыанна түмүгүнэн быһаарыы ити үөһэ этиллибит болдохтон уһаабыт, туох быһаарыы ылыллыбыта эһиэхэ тиэрдиллибэтэх буоллаҕына, бу аллара этиллибит хонтуроолуур органнарга эрийэн, тиийэн быһаарсыаххытын, тиэрдиэххитин сөп:

- Нам оройуонун ис дьыала органын начальнига Стручков Андрей Андреевич («Намский» ММО МВД России начальнига, полиция подполковнига), аадырыһа: Нам оройуонун Нам сэл., Чернышевская ул., 36/1 №-дээх дьыэтэ, каб. 8, тел. факс: 41-160;

- ис дьыала учуоттуур-регистрациялыыр, бэрэбиэркэ хонтуроолуур үлэһитин тел. 41-248 (каб. 21);

- Нам оройуонун прокуратура: Нам оройуонун Нам сэл., Советская ул., 15/1 №-дээх дьыэтэ;

- ИДМ учуоттуур-регистрациялыыр, бэрэбиэркэ хонтуроолуур штабын аадырыһа: Дьоккуускай к., Держинскэй ул., 14 №-рэ, 521 каб. эбэтэр тел. 45-41-73.

Туһалаах телефон

Аһыгы үйэҕэ дьон туоһу (сидиэтэл) буолуохтарын, суукка соһуллуохтарын эбэтэр туох эрэ буруйу оноруу бэлэмнэрин алҕас истэн да кэбистэхтэринэ, ону тыллыам этэ дьон полицияҕа баран иһиэхтэрин ончу баҕарбаттар. Сорох баҕарар да, иэстэбилтэн сэрэхтэйдэр. Онук түгэнгэ бу ньымаһы туттун: Ол - «Итэҕэйи» («телефон Доверия») телефона! Нүөмэрэ: 43-1-66.

Улуустаабы ис дьыала отдела

ОЛОХ БЭЙЭТЭ СУУТТУУР

Бу күнүргэ «Жизнь Якутска» дьон хаһыакка тахсыбыт бэйдиэ сылдыар ыттар Нерюрги оройуонун Беркамит бөһүөлүгүн 9 саастаах оҕотун тырыта тытытан, сырдык тынын быспыттарын туһунан ыарахан ис хоһоонноох, дуулаан ыстатыйатын ааһан киһи эрэ хараастар, дуулайар, дыксинар. Бу оҕо барахсан орто туруу дойдуга төрөөн, олох олоһор дьылҕата, төлкөтө бу түөрт атахтаах кыыллартан, ыттартан, сарбылынаҕа, быһынаҕа. Төрөһүттэригэр, чугас дьонноругар төһөлөөх сүрэх бааһа, дууһа айманыта буолбута буолуой? Ыттар дьон кыыллар. Аттыларынан оҕо ааһан истэҕин кыыллыы саба түһэн, «бу туох иэдэни, алдьархайы онорон эрэбит?» дьон толкуйдуур санаа айылҕаттан бэриллэбэтэх кыыллара буоллаҕа. Этэргэ дылы, түөрт атахтаах кыыллартан, бэйдиэ сылдыар ыттартан, тугу булан ылыанҕый, тугу ирдээн аһыларын арыһый хам баттата түһүөнүй?

Ону тэҥэ «Кыым» хаһыат соторутаабы тахсыбыт нүөмэригэр «Кыыллыы» дьон ис хоһоонноох ыстатыйа дьон-сэргэ дүүлүгэр аһарастык тахсыбыта. Бу алдьарҕа кыыллардааҕар өссө дуулаан быһыһыны икки атахтаах, эмиз кыыллар даҕаны дьэххэ, бу орто дойдуга Киһи буолан айыллан кэлбит 4 эдэр дьон, түөлбөү биригэ оонньоон улааппыт, баара-суоҕа күөгэйэр 23 сааһыгар сылдыар эдэркээн уолу кыыллыы сэймэктээн өлөрбүттэрэ сүрдээҕин дыксиннэрдэ. Бу эдэр киһи уулуссаҕа хааман иһэн, биригэ улааппыт уолаттарын көрөн эйдэмнээхтик кэлсэтэн ааһаары кэлбитигэр, эмиз бастакы ыстатыйа суруллубутун курдук, ыттар оҕо саба түспүттэрин курдук, бу түөрт эдэр дьон кыылга кубулуйа охсон, өссө Киһи сүдү ааты ингэриммит буоланнар, түөрт атахтаах кыыллардааҕар

хас да бүк кутталлаах алдьарҕа кыылга кубулуйалларын көрдөрдүлэр. Ол курдук, эдэркээн бэйэлээх ыал аҕатын, тапталлаах кэргэни, күн күбэй Эбэ тапталлаах сиэнин, Ийэ таптыыр оҕотун кыыллыы сэймэктээн, сордоон-муннаан, икки атахтаах өйүгэр-санаатыгар батан кирибэттик сидьинник, садистыы быһыһыламмыттар сүрдээх суол!

Бу күн күбэй Эбэ, тапталлаах кэргэн, Ийэ барахсан харахтарын ууларынан сууна суруйбут ыстатыйалара киһи эрэ дууһатын аймыыр, дыксиннэрэр, харааһыннарар. Манньк айылаах алдьархайы дьон хайдах дьык кэргэнгэ итиллэн, уһаарыллан тахсыбыттарый?! Этэргэ дылы, билигин харчыга, баайга-дуолга үлүһүйүү кэмэ сабардаан, аһыныгас, амарах санаа улаа аннылыһа, сизэр-майгы сатарыйыта баһыйда ду?

Киһи киһини атаҕастыыра, кыыллыы сэймэктээн тэпсэн, сордоон өлөрөөр бу тугуй?! Бу ыстатыйаҕа өлөрүөхсүттэртэн биридэрин ийэтэ сүтүктээхтэргэ харахтарын утутан сууна олоһор кырдыаҕас эбэҕэ, ийэтигэр дьыэлэригэр кириэн бэрт эрэллээхтик, сирэйэ-хараҕа суох: «Билигин сэймэктэй былаас буолбатах, заявлениеҕытын төттөрү ылын», - дьон кэрээнэ суох тылласпыта тустаахтарга, сүтүктээхтэргэ төһө сырдык, ыарыһаахтык иһиллибитэ буолуой?! Ама даҕаны, Ийэ буолан, оҕото уола итиччэ айылаах ыар буруйу онорбутун үрдүнэн көмүскэспитин иһин саха омугун киэн көүстүүт, муударай санаалаах Далбар хотунун кириттэрэ, кэрээнэ суох тыллаһара, өйө-санаата чыҥааһын, харчыга сүйтэрибитин туоһулуур. Арай, ити «сүтүктээхтэр» оннуларыгар кини «сүтүктээх» буолбут буоллун? Ити сэймэктэммит оҕо онугар, кини оҕото сэймэктэммит буоллун?

Сэймэктэй былаас биһиги саха омугар үгүс сыаналамат үтүнү онорбута. Сэймэктэй былаас олохтон уобуттан ол суотугар тирэҕирэн билинни ыччат сайдан-чэчирээн, үрдүк чыпчаалга таҕыстылар. Сэймэктэй былаас саҕана киһи орто дойдуга олоһон ааһар олоҕо үрдүктүк сыаналанар. Киһи киһини өлөрүөрүн, атаҕастыырын, тэпсэн утаран ыччаты олох октябренок, пионер, комсомол кэккэлэригэр ииттэллэрэ-такайаллара.

Ыччат барыта куһаҕан дьалыктаах, туора суолу батыһар буолбатах. Биһиги Сахабыт сиригэр ыччата үөрэҕи баһылаан, билигин хайа баҕарар омук дойдугун кытта кириһэр-тахсар, үлэлэнэр бырааптанан турар. Эдэр ыччат үрдүк чыпчаалга, кэрэҕэ тардыһар. Ол быһыгар ыччат ортоугар ыар быһылааннар тахсыталыылара сүрдээх хомотолоох, дыксиннэриилээх. Бу ыар буруйу онорбут 4 киһи суут-сокуон иннигэр эппиэттиллэрэ булгуччулаах. Харчынан мунурданан, сууттан-сокуонтан куотан хааллаһтарына, бу дьон хайдах общество ортоугар сылдыахтарын сатаан санаабын.

Суут-сокуон хараҕынан көрүлүбэтэхтэринэ Олох бэйэтэ сууттуура ордук ыарахан буолуодуи саныбын. Олох дьон уустук. Олох араастаах. Айылҕа биһиэхэ биллэрбэт, бэйэтэ сууттуур-дүүллүүр сүдү күүстээх. Ону билимтэйт, аахайбат - аһыһы.

Ыстатыйа бүтүүтүгэр ааҕаччылартан көрдөһүөм этэ: Хаһан баҕарар туох эмит ыккалаах быһыы-майгы, охсуһуу, өлөрсүү буолан эрэрин биллэхитинэ, көрдөххүтүнэ суһаллык, бачча соҕовай сибээс үйэтэ баарыгар, полиция нүөмэригэр эрийэн биллэрэргитигэр, баҕар бириэмэти ыарахан буруй тахсарын тохтотуоххут, бириэмэти киһи олоһун быһыһаххыт.

САМЫРА, Нам

Учуутал – уус чулуута

**Олоххо ситиһини
Киниэхэ махтаһым.
Эрэли түстээмин
Үлэлиэм бар дьоммор.**

**С.Р. Москвитин,
2009 с.**

Бу күннүргэ Саха сириг үөрэҕириттин сайдарыгар элбэх сыратын, олоҕун анаабыт, Намнаабы педагогическай училищега өр сылларга салайааччынан үлэлээбит Иннокентий Романович Москвитин 85 сааһын туола.

Киһи кырдыар сааһыгар оҕолорун, сиэннэрин сылаас сыһыаннарынан угуттанан, аймахтарын болдомтолурунан, биһиргэ үлэлээбит дьонун таһыгар, үөрэпит оҕолорун ситиһилэринэн, олоҕун доҕорун кытта биһиргэ биһир санаанан уйдаран олоҕорго – бу дьол дии саныбын. Онон биһиги учууталбыт, салайааччыбыт, уһууааччыбыт Иннокентий Романович – бэйэтин холку майгытынан, онорбут үтүөлэринэн, таһымнаах үлэтинэн, баҕа санаатынан, ис дууһатынан онорбут уһун олохтоох, дьоллоох киһи буолар.

Нам улууһугар педагогическай колледжи билбэт киһи суоҕа буолуо. Былырын бу үөрэх кыһата үлэлээн кэлбитэ 50 сылын үрдүк ситиһилэрдээх көрсүбүт буоллабына, онтон 15 сыла бу Иннокентий Романович салайытынан ааһыта. Иннокентий Романович Хамаҕаттаҕан төрүттээх, үлэлиир-хамныыр дьылҕата барыта кэриэтэ төрөөбүт улууһугар аһаҕаста. Ону туһунан улуус уонна Нам селотун бочуоттаах кинитэ буолар.

Бу үөрүүлээх күнүгэ Иннокентий Романовичка анаан араас сылларга суруллубут ахтылары, махтал тыллары, ахтан аһыахпыттан баҕарабыт.

Мин, Москвитин Семен Романович, Иннокентий Романович сиэн быраата, сурдубу да буоларбын, кинини аһам курдук аҕа киһибэр, убаастыыр, ытыктыыр, үйэлэртэн-үйэлэргэ сүгүрүйэр, таптыыр киһим буолар. Мантан анта мин Иннокентий Романович аһам дьон ааттыам, суруйуом. Онон ааҕааччы бэйэтэ сыаналаатын, ыраҕалаатын.

Төрөппүт аһам Романович – киһи биһиргэ төрөөбүт кыра быраата буолар. Киһи кыра сааһыттан икки кыра быраатыгар кинилэр дьон буолан, олох суолун булалларыгар оччолортон бас-көс, туттаах, эппиэттээх киһинэн буолбута. Кэргэнэ Эмма Ивановна эмиз ийэлэрэ дьон ааты толору сүгэр киһи, сүгүө да турдаҕа. Биһиргэ биһир туттаах, үтүө, амаарх сүрэхтээх, сэмэй кэрэ дууһалаах киһи. Аһам кэргэнин, Эмма Ивановнаны – «бу миэхэ таһаҕа бэлэҕэ – мин аналым», – дьон наар куруук тоһоҕолоон этэрэ биһиргэ сүгүөһүн холбур буолар.

Аһам кэргэнинэн бэйэлэрэ төһө да түөрт уол оҕолохторун үрдүнэн миһигин бэйиһи оҕонон олох бэйэлэрин оҕолорун курдук бу күнүгэ дьон иитэ-көрө, сүбэ-амма биһиргэ, көмөлөһө сылдьар үтүөкөннээх дьон. Дьэ, ол курдук аһам биһиргэ миһигин ыһыран ылан эттэ: «Сэмэн, эн син кыратык да буоллар уруһуйдуугун, маска да сыстаҕас собуускун, тыһын-өһүг даҕаны куһаҕана суох, онон бу педучилищега үөрэниэххин сөптөөх курдук көрөбүн, чэ, кытаат, дьылҕабын мүччү тутума», – диэбитэ. Киһи сүбэтинэн, мин 1985 сыллаахха НПУ студена буолбутум.

Үлэлээбит сылларым тухары аһам, ийэм төһөлөөх күүс-көмө, тирэх буолбуттарын олох чугас эрэ киһи сыана биһиргэ сөп. Мин туохтан да кыбыстыбаккабын кинилэри, киһи-киһитэ, дьондоно, сүбэһит-сүбэһиттэрэ дьон этэр толору кыахтаахпын. Кырдык даҕаны, дьонно атын киһи араас көстүү, уобарас (образ) буолан көстөр. Онон мин суруйар киһим миэхэ үрдүк, ньыгыл очуос тааһы санатар. Мин

киһи үлэтин, олоҕун уопутугар, олоххо көрүүтүгэр тэнгэнэ, тийиэ сатаан, наар очуос хайаны дабайар курдукпун. Үөрэнэр сылларбар аһам уроктарыгар оннооҕор сахсырҕа кынатын тыһаа иһиллэр буолар. Ити дьулайыттан, куттаныттан буолбатах этэ. Оччолорго саһа туран эрэр мэник-тэник уолаттар кинини ытыктаан, убаастаан, кини интэриһинэй уроктарын, тийимтиэ кэпсээнин, быһаарытын биһир да тылы көтүспэккэ истэрибит.

Кыра эрдэбиттэн олох ирдэбиллэнэн үлэҕэ-хамнаска үөрэммитэ? бу кырдыар сааһыгар диэри дьарык тынан илдьэ сылдьар киһини сөхтөрөр. Билигин даҕаны бэйэ хаһаайыстыбатын көрөн, ынах ыан, дьэ ис-тас үлэтин барытын үлэлээн, үлэлиир-хамсыы, оҕолоругар көмөлөһө олоҕор кырдыаҕас.

От охсуутугар биһиргэ биһир туруу уолаттарыгар, аһабыт иннин биһиргэ этэ. Киһи эрэ барыта манньк ытыктабылга, убаастабылга, чизскэ, бочуокка тийибэт? ити барыта олоххо дьүккүрдээх, күүрээниэх үлэтэ, бар дьонугар сыһыана, бэйэни түһэн биһиргэтир олоҕу, дьиннээх аһа баһылык, аһа таһаарыс, сүбэһит, олоҕу ытыктыыр эрэ киһи ситиһэрэ буолуо. Маны

тан Благовещенской, Москва, Пермь, Златоуст уонна да атын куораттарга куруутун инники күөҥнэ этибит. Ону таһынан элбэх ИЗО идэтин үрдэтэр куруустарга сылдьарбыт. Холубур, мин 1971 с. Орел куорат государственной университетин художественной факультетыгар, 1978 с. Калининской уобаласка Академической дааҕа (Сэбиэскэй сойуус художниктарын дааҕала), 1987 с. Краснодарской уобаласка эдэр художниктар сойуустарын «Горячие Ключи» диэн дааҕаларыгар 2-ли, 4-түүй стажировкаҕа сылдьыталабытым. Мин үлэлиир кэммэр үөрэххэ араас улартылар-тэлэрийиилэр бөҕө буолбуттара. Ону барытын биһиги иллээх коллективпит чизстээхтик тулуйан, аһаран испитэ. Онон, биһир холубур, Россия үрдүнэн «карликов» училищелары сабыталаһар кэмнэригэр 1985 сыллаахха Россия үөрэтин министрин бастакы солбуйааччыта Стрельцов кэлэн сийлиһи үөрэтэн баран «үчүгүйдик үлэлиир олоҕор эбиккит, чэ, кытаатын, салгыы үлэлээн» – диэн сабыахтааһар алҕаан барыта. Миһигин РСФСР норуотун үөрэҕириттин туйгунун бэлиэтигэр түһэттибит.

Саха сиригэр үс тыһыынчаттан таһа выпускнигы иитэн-

Иннокентий Романович пединституту бүтэрэн Хамаҕатта 7-тэ кылаастаах оскуолатыгар директорунан үлэли кэлбитэ. Биһиргэ 5-с кылааска историяны биһиргэ этэ. Оҕолор хаһан да киһи уроугар бэлэмэ суох кэлбэттэр этэ. Биһир эмэ оҕо сыһа бэрдэрэн уроугар бэлэмэ суох буоллабына, улахан баҕайытык көрөн кэбиһэрэ.

1963 сыллаахха оскуола-баһаатайды кэлбиһир Иннокентий Романович завуч этэ. Бастаан кэлбиһир: «Баайыг-дуолун бу», – диэн знамяны, 2 барабааннаах горну көрдөрбүтэ. Сборбун, линейкаларбын ытырбар мэлдьи сылдьар, сүбэлиирэ, онно наһаа махтанабын. «Ытыр үлэлэргин, этэрэттэр икки ардыларыгар барар күрэхтэһиһилэргин мэлдьи суруна сырыт. Хойут наада буолуо», – диирэ. Оччолорго хайа иллэҥминэн сурунуохпунуй? Суох буоллаҕа дии. Билигин дьэ, наада эбит.

Сага оскуола тутулан онно кириһиппит кэннэ хас нэдиэлэ аайы ыалдыт бөҕө сылдьар, көрсүһүү бөҕө буолар. Үлэ да үлэ. Күһүн үөрэх аһылын иннинэ августовскай отчуту сабылыктары кэрийэн онорор. Биһиги учууталбыт Иннокентий Романович оҕо бөҕөнү үөрэпит,

кыайыбыт».

Түмүкүр этиэхпин баҕарабын, дьоллоох киһи үчүгэй дьону кытта алтыһар, көрсүһэр, дьоллоох киһи ытык дьон алгыһын ылынар эбит. Иннокентий Романович Москвитин – мин убаастыыр, ытыктыыр, киһи сүбэтин, алгыһын ылыт биһир үөрэнээччитэ буоларбыттан киһи туттабын.

**Д.М. РОМАНОВА
(ТАТАРИНОВА),
Саха республикатын
үөрэҕириттин туйгуна,
Россия орто үөрэхтээһинин
бочуоттаах үлэһитэ**

Намнаабы педагогическай училищега 1978 сыллаахха 14 сааспар үөрэнэ кириһитим. Бүтэрэн баран Алма-Атага хуоһуннук идэтигэр үрдэтинэн баран үөрэммит училищебар үлэли кэлбитим. Ол курдук, Иннокентий Романович миэхэ салайааччынан, кэлин учууталыыр бириэмэбэр уһууааччынан буолбута. Үөрэнэриим да, үлэлиирим да кэмигэр иһирэх майгыта пенсияҕа тахсыбытын кэннэ үөрэ көрсөр аҕалы, табаарысты кэриэтэ сыһыанна кубулуйбута. Куруук өр көрбөтөх оҕотун курдук көрсөр, киһиргэ оҕо сааһын санатар.

БАРҒА МАХТАЛ УЧУУТАЛГА, САЛАЙААЧЧЫГА, УҢУУААЧЧЫГА ...

туһунуулар киһи элбэх правительственной наһарадалара, грамоталара, знактара. Мин тус бэйэм баччага диэри сөҕө көрөрүм Иннокентий Романовичка, Эмма Ивановнага кинилэр үөрэпит оҕолоро, эппиккэ диэри аайы кэлэн ыалдыттан ийэлээх, аҕаларын курдук ытыктаан кэпсэтэн, ахтыһан, төгүрүк остуол тула олоҕор чэйдээн аһаллара олус үчүгэй. Сыллата оҕолоро, кийииттэрэ, кинилэр оҕолоро кэлэн эбэ, эһэ диэн бу дьэҕэ мусталлар, илии-атах буолан сүүрэллэр-көтөллөр.

Билигин даҕаны биһиги аһабыт кырыһыйды дьон кыкынаабат, санаатын түһэрбэт. Үлэ, олох үөһүгэр сылдьар эрчим санаатын ыһыктыбат, туох баар сатабылынан, күүһүнэн-уоһунан биһиргэ көмө-тирэх, кэргэнигэр эрэллээх доҕор, үтүө сүбэһит, этэргэ дылы биһиги, Москвитиннар, аһа уус биһир сүүрүн аксакалыбыт буолар.

**С.Р. МОСКВИТИН,
Таастаах оскуолатын учуутала,
19.01.2009 с.**

Мин Иннокентий Романовичы 1966-67 сс. Хамаҕатта оскуолатыгар завучтуур эрдэбиттэн билэбин. Оччолорго кэргэнин Екатерина Павловна интернакка иитээччинэн, оскуолаҕа уруһуй, черчение учууталынан үлэлиирэ. Иннокентий Романович хоту оскуола директорунан, Хамаҕатта завучунан, онтон РАЙО-но сабиэдиссейинэн үлэлээбитэ. Онон үөрэх тэрилтэтин ымпыгар-чымпыгар диэри балаҕа билбит салайааччы биһиргэ директорунан кэлбитэ. Кэники санааҕа, бу колледж сайдытыгар улахан кылаатын биһиргэтибит. Тоҕо диэтэххэ, ИЗО идэлээх Василий Петрович Иванов завуч быһытынан үлэтин күүскэ турдунан уникальнай училищега кубулууга күүскэ турдунта. Онон Иннокентий Романовичы сөпкө өйдөөн кытаанах тирэх буолбута.

Оччолорго Смоленскайтан, Нижнэй-Тагилтан художественнай-графическай институту бүтэрбиттэр ИЗО учууталынан нуучча уолаттара уонна кыргытара кэлэн үлэлээн барыттара. Олор олохтоох кадрдарга саһа сүүрээни күүскэ киллэрбиттэрэ. Саха сириг тыатыгар, кыра училищега, Намна, Россия киһинтэн хаалсыбакка үлэлирибиттэр кыах үөскээбитэ.

Салгыы сайдарытыгар Россия худграфучилищеларын, институттарын зоналарын көрүүлэргэ актыыбынайдык кыт-

үөрэтэн таһаардыбыт. Киһиргэ Россияҕа биллэр улахан художниктар, орденнаах, мэ-тээллээх үтүөлээх учууталлар биһиги үлэбитин салгыы сайыннара, ыччакка тирдэ үлэлиир-хамсыы сылдьаллар. Саха ыччата кэрэни өйдүүр буоларыгар сотуллубат олуту уурдубут. Онон Иннокентий Романович директордаабыт сылларын училище сайдарыгар дьонун кэрдиис кэминэн ааҕабын.

**Ф.Ф. ПАВЛОВ,
Россия художниктарын
сыйуһун чилиэнэ, РСФСР
үөрэҕириттин туйгуна,
Россия ССУЗ үөрэҕириттин
бочуоттаах үлэһитэ,
Учууталлар учууталлара, Нам
улуһун бочуоттаах кинитэ,
художник-педагог**

1951 сыллаахтан биһиги, Никольскай оҕолоро, Хамаҕатта оскуолатыгар үөрэнэр буолбуппун. Директорынан Иннокентий Романович Москвитин, завучунан Кузьма Петрович Суздалов үлэлииллэрэ. Мин 3-с кылааска Лебедкин Андрей Лукичка, 4-с кылааска Эверстов Василий Васильевичка үөрэммитим.

1952 сыл күһүнүгэр үөрэнэ кэлбиһипит, начальнай оскуола-аһан Долохоноттон дьэни көһөрөн аһалан биһир сайын устатыгар олохтору кытта тутан бүтэрэн, ол дьэҕэ үөрэнэр буолбуппун. Билигин санааҕа, оччотооһу таһа техника аһыаһар, үлэһит илии тийибэт эрдэбин, кыһас кэм иһигэр олус элбэх үлэ оһуһуллубут эбит. Ону барытын оскуола директора Москвитин И.Р. дьону салайар дьобурдаах буолан бүтэртэбит эбит.

Биһир түгэни өйдүүбүн, V-с кылааска история урогун үөрэпиттэ. Мин историяҕа биһир сыанаҕа үөрэнэриим. Арай биһирдэ, «Ааспыт урокка ыйгытылыбытым», – диэн урокпун үөрэппэккэ тийибитим, ону ыйгытааччы буолла. Мин чачы мөлтөхтүк эппиэттэрибитим, улаханник көрөн баран: «Бар, олоҕ», – диэтэ. Паартабар олоҕор дневникпин сэрэнэн көрдүм, дневниккэр «5» сыана турар. Олус кыбыһынным, ол күн баран ыйгытылыбыт урокпун үөрэти-тим. Онон ыла үөрэнэриим тухары хаһан да урокпун үөрэтэр буолбутум. Учууталым ол саната суох үөрэтин билигин да умнубашпын.

Үөрэпиттэ учууталым, Иннокентий Романович, эйиэхэ барҕа махталбын этэбин.

**Е.Р. ЛЕОНТЬЕВ,
үөрэпиттэ уолун**

үлэ бөҕөнү үлэлээбит киһи. Эсэ да уһундук, дьоллоохтук олоҕоругар бары үөрэнээччилэрин ааттарыттан баҕарабын.

**В.А. ЧИРИКОВА,
РСФСР, ССРС норуотун
үөрэҕириттин туйгуна,
педагогическай үлэ, комсомол,
партия ветерана, Нам,
Хамаҕатта Бочуоттаах
гражданина
17.10.2008 с.**

Иннокентий Романович Москвитин – учуутал, директор, аһа баһылык, эһэ, кырдыаҕас, Ытык киһи. Мин олоҕум суола Иннокентий Романович училищега директорунан үлэлиир кэмигэр 1978 с., сайын үөрэххэ туттарсарга алтыспыта. Ол саһана сылларга 8-с кылаас кэнниттэн үөрэххэ ылааллара. Уруһуй, черчение идэтигэр кириэн үөрэммитим. Биһиги куурус олус иллээх, доҕордуу этибит. Иннокентий Романович история урогун ытытара. Биһиги 14-15 саастаах оҕолорго директорбыт сүдү улахан, киһи толлор, убаастыыр ытыктыыр, ардыгар «кутанар» киһитит этэ. Киһи уроугар ким да хойугаабат, көтүспэт буола сатыыра.

Надиэлтээҕи үлэ-хамнас ливейкаттан саһалана, бэнидионник аайы кылаабынай куорпус уһун синныгэс көрдүрүгэр бары кууруһунан саамыланан туран директорбыт бу нэдиэлээҕэ буолар үлэни, былааны, бирикээһи билиһиннэрэрэ. Киһи сүбэтэ-амата, ардыгар сэмэлиир куолаһа чуолаан оҕолорго элбэҕи толкуйдатара, бэйэни анализтыыра үөрэтэрэ.

1982-83 сылларга миһигин устудьуоннар ааттарыттан сельсовет депутатынан талбыттара. Ол сылларга депутат буолуу эриэккэс этэ уонна улахан эппиэттээх үлэҕэ тэнгэнэрэ. Онон Иннокентий Романович миһигин ыһыран олоҕор бэйэтин эрэлин, сөптөөхтүк кандидаттура турбутун этэн, эвэрдэлээн долгутан турардаах. Бүтэрэр сылбыт кэлэн, түмүк тыл, алҕаһын эппитэ билигин да кулаһаппар бу баар курдук: «Саамай үөрэххэ кыһамнылаах, үлэҕэ бэриниллээх, олоххо бэлэм оҕолору үөрэтэн-такайан таһаардыбыт, эһиги биһиргэ кып-кырачаан, мэник-тэник 14 саастааххытыгар кэлбиһит, бу бүтэрэн курорсун аннынан үлэҕэ, үрдүк үөрэххэ бары миэстэбитин чопчу булан барыаххыт, үчүгэй үлэһиттэр буола үүнүххүт. Кэлин эһиги кыайыгытыттан биһиги үөрүөхпүт, ол буолуо биһиги



Үлэлээбит, үөрэпиттэ училищега этээстэрдээх таас дьэҕэ кубулуйан сылан сыл аайы улаата, кэни, тупса турарыттан ис сүрэтиттэн үөрэр. Анардас училищени, кэлин колледжи бүтэрибит выпускниктар Россия араас куораттарыгар ситиһилээхтик үрдэтиниллэрэ, үөрэхтэрин бүтэрэн отучча киһи кэлэн таһаарылаахтык үлэлиир-хамныы сылдьара – бу туһунан улахан көрдөрүү. Холубурга эттэххэ, бу кулун тутарга Васильев Иван дьон үөрэнээччитит орто уонна үрдүк учууталлары бэлэмниир үөрэх кыһаларын устудьуоннарын «Старт в педагогику» республикатааһы куонкуруһугар баран бастаан кэлбитэ биһиги үлэтигэр үрдүк сыаната буолар.

Күндү Иннокентий Романович! Эһиги ылбыт наһарадаларыт «Знак Почета» орденныт, «За доблестный труд» мэтээлигит, «За отличные успехи в ССУЗ», «Отличные достижения РСФСР», «За вклад в развитие колледжа», «Учитель учителей» знактарыт энкилэ суох үлэһит сыанабыла. Илья Егорович Винокуров аатын сүгэр Намнаабы педагогическай колледж коллектива киһи туттан туран, Эһигини долгууа 85 сааскытынан итиитик-истинник эвэрдэлиир. Баҕарабыт тулалыыр эйгэбит амаарх сыһыныгар уйдаран өр сылларга эрчимтигин ыһыктыба кытыгар уонна улууспут хаһыатын нөһүө махталытын тириэрдэбит!

**Надежда Аркадьевна
СЛЕПЦОВА, техническай
наука кандидата,
Саха сириг үөрэҕириттин
туйгуна, Нам сэл.
(Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр)**

Специалист советует

КАК УБЕРЕЧЬСЯ ОТ ТУБЕРКУЛЕЗА

Что такое туберкулез? Туберкулез (чахотка) – это инфекционное заболевание, вызываемое микобактериями туберкулеза, которые часто называют палочками Коха. Заболевание развивается только в ответ на размножение в организме человека этих микробов.

Туберкулез это проблема всего человечества. К настоящему времени около трети населения мира инфицированы микобактериями туберкулеза (этот микроорганизм является возбудителем туберкулеза). Каждый год 1% населения планеты инфицируется туберкулезом. Ежегодно регистрируют примерно 8,4 миллиона новых случаев туберкулеза и примерно 2 миллиона человек умирают от этого заболевания.

Туберкулез это не просто социально обусловленное заболевание, а заболевание инфекционное. Заболевание, которое передается от человека к человеку воздушно-капельным путем, то есть при кашле и даже разговоре. К сожалению, определить по внешнему виду эпидемически опасного больного не представляется возможным.

Туберкулез не зря называют «коварным» заболеванием. И это правда! Выраженные симптомы заболевания, увы, проявляются зачастую только при необратимых изменениях в легких. В большинстве же случаев – заболевший туберкулезом человек длительное время чувствует себя удовлетворительно.

Как можно заразиться туберкулезом? Основным источником заражения туберкулезом является человек, который болеет туберкулезом легких. Из дыхательных путей, особенно во время кашля, отделяется мокрота, содержащая микобактерии туберкулеза. Мелкие капли мокроты могут попадать в дыхательные пути здорового человека, находящегося рядом.

Мокрота может оседать на поверхности пола или земли, на предметах и вещах. Инфекция может попасть в организм человека вследствие нарушения правил гигиены – например, если не вымыть руки после контакта с поручнями в общественном транспорте или употребить в пищу немытые овощи и фрукты, плохо обработанное мясо и некипяченое молоко.

Как уберечься от заболевания? Чтобы не заболеть туберкулезом, необходимо вести здоровый образ жизни. Для крепкого здоровья нужна здоровая нервная система, поэтому важно избегать стрессов. Пища должна быть полноценной, обязательно должна содержать достаточное количество белков. Важным условием для поддержки здоровья должна быть ежедневная нормальная физическая нагрузка. Пыльные непроветриваемые помещения благоприятствуют распространению туберкулезных бактерий. Для профилактики заболевания необходимо проветривать помещения.

Где можно пройти обследование? Флюорографическое обследование грудной клетки можно сделать в поликлинике по месту жительства. При подозрении на туберкулез участковый врач или врач-специалист после клинического дообследования направит на консультацию к фтизиатру в противотуберкулезный диспансер.

Как уберечь ребенка от заболевания туберкулезом? Снизить риск заболевания туберкулезом ребенка можно проведением вакцинации БЦЖ, которая является обязательной и проводится бесплатно всем детям в роддоме с 3-х суток жизни (при отсутствии медицинских противопоказаний). Повторные прививки – ревакцинация БЦЖ

– проводится в 7 и 14 лет. Если у ребенка или подростка в декретированный возраст (7 и 14 лет) имелся медицинский отвод или проба Манту с 2 ТЕ была сомнительной (а это также является противопоказанием к проведению прививки), то ревакцинация против туберкулеза проводится в течение одного года после наступления указанного возраста. Ревакцинация БЦЖ проводится неинфицированным микобактериями туберкулеза (МБТ) туберкулиноотрицательным детям и подросткам.

Если у ребенка или подростка не сформировался постпрививочный знак (рубчик) или его размер менее 2-х мм, то при отрицательной пробе Манту с 2 ТЕ через 2 года после вакцинации и через 1 год после ревакцинации проводится повторная прививка против туберкулеза.

Для своевременного выявления инфицирования туберкулезом всем детям в РФ ежегодно проводится туберкулиновая проба Манту.

Нужно ли обрабатывать квартиру, если раньше там жил больной туберкулезом? Обязательно. Микобактерии туберкулеза долго сохраняют свою жизнеспособность в окружающей среде, особенно во влажных и запыленных помещениях. Губительными для микобактерий являются длительное ультрафиолетовое излучение и дезинфицирующие средства. Лучше, чтобы обработку помещения по заказу провели специалисты дезинфекционной службы. Если в Вашем населенном пункте нет дезинфекционной службы, то получить консультацию по правильной обработке помещения своими силами Вы сможете у фтизиатра.

**Территориальный отдел
Роспотребнадзора в Намском
районе**

Доруобуйа баар – күндү баай

Быйыл саас өр кэмгэ давлениибынан уонна да атын хронической ыарыыларым бэргээн улуустаабы киин балыһа терапия отделениетыгар киирэн эмтэнэн табыстым. Таблетка эмтэргэ, системаларга аллергиялыыр, сатаан тулуйбат буоламмын бырааһым Ольга Дмитриевна Кириллина барытын сэрэнэн көрөн, эми анаан этэнгэ анаммыт укуолларбын, системабын ыламмын балыһа киирбишпинээбэр чэпчээн, эбинэн табыстым. Балыһа киирэн эмтэммэтэҕим ырааппыт буолан, бу терапия отделениетыгар хараха бырабылларгына уларыыты тахсыбытын көрөммүн астынным. Ол курдук, ремонт барыта ыарыһахтар эмтэнэллэригэр, түргэнник үтүөрэллэригэр, үлэһиттэр үөрө-көтө үлэһиттэригэр улахан тирэх буолбута көстөр. Хас биридии палата нүөмэрэ кыраһыабайдык суруллан турара, көрдүөгү араас информациялаах мунуктар, брошюралар, отделение үлэтин дьаһаҕын сырдатар стендэлэр олус сөптөөхтүк, таһыллан

сылаасты, түргэнник сүүрэн-көтөн, тарбаталы охсон атын ыарыһахтарын түргэн тутуулаахтык аһатар. Иллэнгэр иһит-хомуос, аһыыр сир куруук ыраас, ирдэбилгэ толору эппиэтиригэр кыһанара өтө көстөр. Отделениега миэстэтигэр электрокардиограмма, физиотерапия, невропатолог кабинеттара үлэһиттэр. Ити курдук, терапия отделениета бырааһыттан тех. үлэһиттэригэр тийэй биир санаан салытаран үлэһиттэрэ ыарыһахтар түргэнник үтүөрөн тахсалларыгар олук буолара саарбаҕа суох.

Манна даҕатан «Книга жалоб и предложений» суруналы арыан көрдөххө, Любовь Ивановна, Ольга Дмитриевна, бары үлэһиттэргэ үгүс махтал тыллары суруйаллары таһынан, биир кыһалҕалаах бопкуруоһунан кыһынын стационар тымныытын ахталлар. Быйыл сайын муостаны көтүрэн сылааһын көрүүтэхтэр диэн үлэһиттэр эрэх-турах сананаллар. Сылааһа кыаллара буоллар,

МАХТАНАН ТУРАН ...



ыйанан тураллара көрүүххэ, аабыаха сэргэх.

Уопсайынан бу отделениега сана сүүрэн киирбитэ хараха бырабыллар. Палаталарга барытыгар сана халыһ оронор, матараастар, сыттыктар, сабыс-саҥа бырастыһа, суордан хаата баар буолбуттар. Отделение сэбиэдэсэһинэн Любовь Ивановна Михайлова, эдэр специалист, үлэтин ситиһилээхтик, санаатын ууран туран үлэлээн эрэрэ ыарыһахтары үөрдөр.

Ыарыһахтарга саамай чугас эмчиттэринэн медсестралар буолаллара саарбаҕа суох. Быраас анаабыт укуолларын, системаларын сатабыллаахтык туруорар эмиз арааһынайдаах буолар. Отделение медсестралара ыарыһахха сылаас сыһыаннара, үлэлэригэр эппиэтинэстээхтик сыһыаннаһаллара эмтэнээччилэргэ халку, чэпчэки балаһыанньаны үөскэтэр. Манна уруккуттан үлэлээбит Трапезникова Татьяна Иннокентьевна старшая медсестранан ситиһилээхтик үлэлиир. Медсестралары ыарыһахтар сөбүлээн, чугастык Настя, Лена, Инна, Алена, Аня, Люба диэн судургутук ааттыллар. Отделение ыраас туругун санитаркалар кыһанан туран тутуһаллар, сууйаллар-сотолор, ыарахан ыарыһахтары түүннэри-күнүстэри көрөллөр-харайаллар. Аһыыр сиргэ, остолобуойга, Татьяна Иннокентьевна үлэлиир. Хас биридии сытар ыарыһахтарга астарын

стационар толору хаачыстыбалаахтык ситэн хаалыа эбит. Ону таһынан биир баҕа санаа ыарыһахтарга да, үлэһиттэргэ да таас балыһа уонна терапия икки ардыгар ыарахан ыарыһахтары киллэрэргэ-таһаарарга, ас таһарга үчүгэй эрэбил, кизн-куон муоста баара, онгоһуллара буоллар диэн. Ити биир эмиз улахан ситиһии буолуо эбит. Билигин саас буолан, уу, бадаран тахсан, стационардар икки ардыларыгар киирии-тахсыы улахан мэхэйдэрдээх буолара биллэр. Отделение тобус-толору ыарыһахтардаах. Миэстэ былдыһык. Биир табыста даҕаны, иккис ыарыһах тутатына киирэн иһэр. Куойка кураанах турбат. Ыраах нэһиликтэртэн сытааччы, кэлээччи эмиз элбэх. Билингги кэмгэ хас ыарыһахха араас биричинэлэринэн мэлдьи сибизһэй ас биериһиллэргэ ыарахаттардаах. Онон 2-ис этээскэ оҕо отделениета баарынан сибээстээн стационарга көнүллээх, лицензиялаах, кыра ас киоската, онно таарыһа сибизһэй хаһыат кэлэн атыыланаара ыарыһахтарга сүрдээх туһалаах буолуо этэ диэн санаатым.

Түмүкпэр сана үлэлээн эрэр эдэр специалисттарытыгар, Любовь Ивановна, Ольга Дмитриевнага терапия бары үлэһиттэригэр, инники үлэһиттэригэр үрдүк ситиһиилэри, доруобуйаны, тус олоххутугар дыулу-соргуну баара хаалабын.

М.Г. ОСИПОВА, Нам

ДЬИЭБЭ СЭЛЛИКТЭЭХ ЫАРЫҤАХ БААР БУОЛЛАҔЫНА

ирдэниллэр.

Биллэрин курдук, сэллик палочката тулалыыр эйгэбэ үксэ ыарыһах силин, сыраанын кытта сөтөллөрүгэр, ыгырдыгар тарбанар. Ыарыһах сиргэ, унитазка, түбэһиэх онно-манна силии сылдыһа суохтаах, сипэкэ уктуллар хаппахтаах анал силии иһиккэ силлиэхтээх. Силлээх иһит сизби киртипэтин диэн, таҥаһынан хаа тигиллээхтээх. Хаа киртийдэҕинэ ууга оргутан баран сууйуллуохтаах. Итинник икки иһиттээх буолуохха наада. Бирин туттар бириэмээбэ, атын иһит үөнүн өлөрүдүөхтээх. Ол наадатыгар, силири иһитигэр үс гыммыт биригэр диэри 5% хлорамин эбэтэр 5% карболовай кислота суурадаһынын кутан 4-6 чаас туруоран баран сүөкэниллэр, ол кэннэ иһитин 30 мүнүүтэ содалаах ууга оргутуллуохтаах (1 остолобуой ньюоска сода 1 литр ууга). Ыалдыааччы силири иһитин тус бэйэтэ, кими да соруйбакка эрэ сүөкүөхтээх, үөнүн өлөрүөхтээх.

Сэллик доруобай киһиэхэ сыстыгытын атын төрүөтүнэн сэлликтээх киһи туттар маллара: аһыыр иһитэ, таҥнар таҥаһа, утуйар таҥаһа, сотторо, сыынтыыр былаата, салфетката буолуохтарын сөп. Дьэ, ол иһин ыалдыааччы туһунан аһыыр иһиттээх буолуохтаах. Хас аһаан бүтүбүн аайы туттубут иһиттэрин сода суурадаһыныгар 15 мүнүүтэ

устата оргутуллуохтаах (1 литр ууга 1 остолобуой ньюоска). Оргутарга да, сууйарга да туспа миискэ туттулуохтаах атын иһиттэртэн туспа суурикаҕа куурдулуохтаах. Ас тобобун тобуох иннинэ уу кутан 30 мүнүүтэ оргутуллуохтаах, төһө да оргутуллубутун иһин дьиз кылыһгар бэриллээ суохтаах. Тимир, эрэһинэ, мас туттар тэрили (ол иһигэр ыалдыр оҕо оонньуурун) иһиккэ үрдүн сабаргына уу кутан 30 мүнүүтэ оргутуллуохтаах, сууйуллуохтаах, оттон пластмасс тэрили дезраствор суурадаһынан согуллуохтаах. Туттуллубут тирээпкэ туспа оргутуллар, эбэтэр хлор суурадаһыныгар илитилэр. Сэлликтээх киһи аһыыр иһитин уонна да атын бэйэтэ туттар маллары уура сылдыр туһунан ыскааптаах буолуохтаах. Сэллик үөнүн өлөрөргө хлор састааптаах араас препараттар туттуллаллар. Бу препараттары туттарга сэрэхтээх буолар иһиттэн, туһааннаах тэрилтэ үлэһиттэриттэн кэлэн ыйыталаһаахытын сөп.

Бу сүбэлэри барытын толорор туох да ыарахана суох суол. Ордук ыалдыааччы оҕолоох буоллаһына, манна ыйыллыбыт сүбэлэри барытын ордук кыһанан туран толорор наада. Өскөтүн сэлликтээх киһи санитария-гигиена ирдэбиллэрин тутуһар буоллаһына, сэллик сыстар куттала суох.

**М. ЖИРКОВА,
бактериолог-быраас, Нам**

Сэлликтээх ыарыһах балыһа кириэн иннинэ быстах кэмгэ дьизигэр олоор. Эмтэнэн да баран, сэллик палочкатын таһаара сылдыр буоллаһына тулалыыр дьонугар кутталы үөскэтэр. Бу кэмгэ ыарыһах бэйэтэ уонна дьиз кэргэттэрэ ыарыһахтан харыстанар инниттэн санитарнай-гигиеническэй режимы тутуһуохтаахтар. Ол инниттэн диспансер үлэһиттэрэ биэрбит сүбэлэрин, этиллэрин үчүгэйдик ойдөөн хаалыахтаахтар, ыарыһаҕа сыстыгыттан харыстанар дез. ньымалары сөпкө туһанахтаахтар.

Аһаҕас сэлликтээх ыарыһах туспа хостоноро ордук, ол кыалабыт буоллаһына сырдык, салгыннаах миэстэбэ оронун туруоран сырыманан хаха онгоһуллуохтаах. Ыарыһах ороно дьизэлээхтэр оронноруттан 1,5 м кырата суох тэйиччи туруохтаах. Кыаллар буоллаһына ороно тимир буолара дезинфекциялырга ордук. Сымнаҕас миэбэл чэпчэки сууйуллар таҥаһынан сабыллыахтаах, көбүөр эгин суох буолуохтаах. Дьиз муостатын, ордук ыарыһах сынныанар сирин, килэритиитэ суох миэбэли дез. суурадаһынын согуллуохтаах, килэритиилээх миэбэли кыраһыһынын эбэтэр «Полироль» диэн миэбэл ыраастыыр тэрилинэн сууйан баран 30-60 мүнүүтэ салгыла тыллыахтаах. Ыарыһах таҥнар таҥаһа туспа тутуллуохтаах, өтүүктэниэхтээх. Кирдээх таҥаһа хаппахтаах иһиккэ хараллыахтаах, сууйарга оргутуллуохтаах, дьизэлээхтэр таҥастарыттан туспа сууйуллуохтаах, сайдыахтаах, уопсай таҥас сууйар сиргэ туттарыллыбат. Сытар ыарыһаҕы көрөргө анал халаат, халпаак баар буолуохтаах, оттон кирдээх таҥаһын уларытарга мааска, эрэһинэ бэрчээки кэтэр



Понедельник, 21 апреля

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10, 04.00 Контрольная закупка
09.45 Жизнь здорово! 12+

19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Х/ф “Кураж” 16+

15.15, 03.25 В наше время
16.10 Они и мы 16+
17.00 Наедине со всеми 16+

12.15 Идеальный ремонт
13.10 Лев Прыгунов.
Джеймс Бонд Советского Союза 12+

РОССИЯ 2

Понедельник, 21 апреля

10.05 Х/ф “Застывшие депеши” 16+
13.00 Живое время. Панорама дня
14.50 Диалог

РОССИЯ 1

Понедельник, 21 апреля

05.00 Доброе утро
09.00 Взорвал СССР. Ядерный апокалипсис 12+

РОССИЯ 2

Среда, 23 апреля

10.05 Х/ф “Застывшие депеши” 16+
13.00 Живое время. Панорама дня
14.50 Диалог

РОССИЯ 1

Среда, 23 апреля

11.05 Х/ф “Путь” 16+
13.00 Живое время. Панорама дня
14.50, 15.20, 21.25 Рейтинг Баженова

РОССИЯ 1

Понедельник, 21 апреля

05.00 Доброе утро
09.00 Взорвал СССР. Ядерный апокалипсис 12+

09.55 О самом главном
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.10, 19.40 Вести-Москва

21:15 “Жизнь прекрасная” 6+
22:15 “Аал-луук мас” 6+
23:00 “Саха сирэ-Якутия” информационная программа 12+

09:00 “Ыраах-чугас аймахтарбыт” 6+
09:30 “Прогресс” 6+
10:00 “Саха сирэ-Якутия” информационная программа 12+

09:00 “Ыраах-чугас аймахтарбыт” 6+
09:30 “Прогресс” 6+
10:00 “Саха сирэ-Якутия” информационная программа 12+

13:30 “Саха сирэ-Якутия” информационная программа 12+
14:00 “Мелодии Монголии” концерт 6+

17:15 “Саха санаата” 6+
18:00 “Истин илдьит” 0+
18:45 “Күнчээнгэ эбэр-дэ” 0+

07:00 “Самныт саргылаах сахалар” («Боробон» ТВ) 6+
07:30 “Аал-луук мас” 6+
08:00 “Бараахат, Саха өрөспүүбүлүкэтэ икки быстыбат ситим” («Хотун Булуу» ТВ) 6+

РОССИЯ 1

Среда, 23 апреля

05.00 Доброе утро
09.00 Дуэль с вирусом. Спасти человечество
09.55 О самом главном

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10, 04.20 Контрольная закупка
09.45 Жизнь здорово! 12+

06:00 “Арктика сылыгар” («Эдигээн» ТВ) 6+
06:30 “Хайдах олорубут, тыа дьоно?” («Өлөөн» ТВ) 6+

23:00 “Саха сирэ-Якутия” информационная программа 12+
24:00 “Санаалар” 6+
24:30 “Санаалар” 6+

24 АПРЕЛЯ, четверг
6:00 “Хотун Булуу» («Хангалас» ТВ) 6+
6:30 “Хайдах олорубут, тыа дьоно?” («Хотун Булуу» ТВ) 6+

26 АПРЕЛЯ, суббота
07:00 “Арктика сылыгар” («Анаабыр» ТВ) 6+
07:30 “Хайдах олорубут, тыа дьоно?” («Боробон» ТВ) 6+

27 АПРЕЛЯ, воскресенье
07:00 “Самныт саргылаах сахалар” («Боробон» ТВ) 6+
07:30 “Аал-луук мас” 6+
08:00 “Бараахат, Саха өрөспүүбүлүкэтэ икки быстыбат ситим” («Хотун Булуу» ТВ) 6+

11:00 “Золотой фонд ТВ»: Якутия. XX век. Автономия 6+
11:30 “ПРОдвижение” 6+
11:45 “Пропеллер” 6+

БИЛЭРИИЛЭР

РАСПОРЯЖЕНИЕ
16.04.2014 № 778-р
с. Намцы

О задачах управлений и администраций муниципальных образований поселений по безопасному пропуску паводковых вод в период весеннего половодья на территории МО «Намский улус» в 2014 году

В соответствии с Федеральным законом от 21.12.1994 г. № 68-ФЗ «О защите населения и территорий от чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера», в целях качественной подготовки Якутской территориальной подсистемы Единой государственной системы предупреждения, ликвидации чрезвычайных ситуаций к обеспечению безопасного пропуска весеннего половодья на территории Намского района в 2014 г. и во исполнение требований постановления Правительства РС(Я) от 17.03.2014 г. № 68 «О задачах исполнительных органов государственной власти РС(Я), муниципальных образований, предприятий и организаций РС(Я) по безопасному пропуску весеннего половодья в РС(Я) в 2014 году», распоряжаюсь:

1. Поручить общее руководство и координацию всех работ по обеспечению пропуска паводковых вод на водных объектах на комиссию по предупреждению и ликвидации чрезвычайных ситуаций и обеспечению пожарной безопасности МО «Намский улус» далее (КЧС).

2. Возложить обязанности по координации и оперативному управлению силами и средствами управлений, отделов, предприятий и муниципальных образований сельских поселений на главного специалиста ГО и ЧС улуса (Охлопкова Т.Е.) (тел. 42-508) и ОГПС РС(Я) № 23 по Намскому улусу (тел. 41-861, 01 – служба спасения).

3. Утвердить регламент оповещения населения и прогнозируемых чрезвычайных ситуациях связанных с паводком на территории МО «Намский улус» в 2014 г. в срок до 20 апреля 2014 г.

4. Главам муниципальных образований поселений:

4.1. До 16 апреля 2014 года отрецензировать и предоставить:

- НПЛ по безопасному пропуску паводковых вод;
- уточненный состав комиссии по предупреждению и ликвидации ЧС и обеспечения пожарной безопасности;
- план мероприятий по отселению сельхоз животных, силы и средства привлекаемые к весеннему паводку;
- план подготовки к безопасному пропуску паводковых вод на территории муниципального образования;
- план действий по безопасному пропуску паводковых вод в период весеннего половодья;
- обновить информационно-справочную базу по населенным пунктам, подверженным затоплению вследствие весеннего половодья и заложить в ЕДДС каб. 312;

4.2. привлекать в соответствии с требованиями законодательства РФ и РС(Я) добровольные пожарные формирования, включить их в состав сил и средств, привлекаемых для обеспечения безопасного пропуска паводковых вод в период весеннего половодья;

– запланировать средства для создания эпидфонда по приобретению средств специфической и неспецифической профилактики, средств для заключительной дезинфекции в очагах инфекционных больных и обеззараживания воды;

– обеспечить на период подготовки и прохождения весеннего половодья своевременность и достоверность представления информации от дежурных смен администрации МО поселений в оперативную-дежурную ЕДДС МО «Намский улус»;

– заключить договора с ор-

ганизациями и предприятиями (независимо от форм собственности и ведомственности принадлежности), в соответствии с Федеральным законом от 5 апреля 2013 года 44-ФЗ «О контрактной системе в сфере закупок товаров, работ, услуг для обеспечения государственных и муниципальных нужд», договоры по привлечению плавсредств, техники для проведения первоочередных аварийно-спасательных и аварийно-восстановительных работ и доставки;

– используя генеральные планы, провести расчеты по площади затопления (подтопления) населенных пунктов, количеству жилых домов, проживающего населения, в том числе детей, а также объектов соцкультбыта и жизнеобеспечения по наиболее опасному сценарию возможного развития чрезвычайной ситуации, связанной с наличием рисков наводнения при прохождении весеннего половодья и авариями на гидротехнических сооружениях;

– обеспечить создание финансовых и материальных резервов на территории муниципального образования;

– организовать временные гидрологические посты наблюдения на период весеннего половодья;

– организовать проведение необходимых мероприятий по приведению скотомогильников в соответствие с требованиями ветеринарно-санитарных правил;

– создать мобильные группы по утилизации пвшащего крупного рогатого скота и лошадей, обеспечить их автомобильным транспортом и топливом;

– провести обеззараживания питьевой воды, средств неспецифической и специфической профилактики, а также дезинфицирующих средств;

– представить оперативную информацию по факсу в ЕДДС, ГО и ЧС улуса и в службу спасения 01 через каждые 2 часа при необходимости каждые 30 минут;

– рекомендовать совместно с ММО МВД РФ «Намский» (Стручков А.А.) принять меры по сохранению материальных ценностей, имущества граждан в зонах вероятного затопления, обеспечению правопорядка;

– привлечь автотранспортом ОВД, оснащенный средствами громкоговорящей связи, для оповещения населения в период весеннего половодья.

4.3. До 5 мая 2014 года завершить:

- проверить работоспособность систем оповещения населения (рында, сирены, громкоговорители, рупор), при их отсутствие создать маневренные (подвижные) группы, обеспечить их автомобильным транспортом и средствами громкоговорящей связи;
- подготовить места для проведения отселения населения в пункты временного размещения;
- создать пункты временного размещения (ПВР) и резерв для ПВР (продукты питания, медикаменты, питьевой воды, дезинфицирующими средства);
- обеспечить ПВР запасом продуктов питания, питьевой воды и предметов первой необходимости;

- перед заселением эвакуированного населения установить и обеспечить соблюдение на территориях, в зданиях и помещениях объектов противопожарного режима;
- при необходимости внести дополнения и изменения в действующие инструкции о мерах противопожарной безопасности;
- обеспечить медицинское обслуживание;
- ремонтные работы по эвакуациям для отгона скота, лошадей и домашних животных;
- перевозку запаса кормов для с/х животных;
- перевозку запаса льда для питьевой воды;
- заготовку дрова-швырка для отопления эвакуопунктов и ПВР;
- ремонт ПВР для размещения эвакуируемого населения;

11. ГБУ РС(Я) НЦРБ (Слепцов Л.А.):

- проверить запас медикаментов, донорской крови и необходимого имущества для работы в зоне возможных ЧС и предусмотреть дополнительное развертывание бригады экстренной и неотложной медицинской помощи, обеспечить бесперебойную работу медицинского автотранспорта.

12. Намский участок РЭС, ЦЭС ОАО «Якутскэнерго» (Васильев А.С.):

- обеспечить сохранность опор линий электропередач, своевременное отключение электрических подстанций, элек-

– запастись гидрохлоридом кальция, и акватабсом и т.д.

4.4. Принять активное участие в учении, 15 апреля 2014 г., с. Ымыяхтах, МО «Едейский наслег» проводимой МСХ и продовольствия РС(Я) по теме «Действия по отселению населения к эвакуопунктам и отгону скота, лошадей и с/х животных к заранее подготовленным местам в период паводка».

5. Руководителям страховых компаний Намского филиала ОАО РСК «Росгосстрах» (Харитонов А.В.), ОАО СК «Сахамедстрах» (Гоголева Н.Б.), ОАО РСК «Стерх» (Сивцев Е.Е.):

- продолжить работу по страхованию личного, государственного и муниципального имущества от воздействия стихийных бедствий;

6. ОАО «Намкоммунтеплоэнерго» (Игнатьев Н.В.), главам МО поселений:

- обеспечить население водой из альтернативных водисточников, питьевой воды назначения по каждому населенному пункту, подпадающему в зону затопления, и автотранспорт для подвоза питьевой воды населению на случай возникновения чрезвычайной ситуации;

- обеспечить максимальную защиту от паводковых вод объектов ОАО «Намкоммунтеплоэнерго», предусмотреть необходимые меры к своевременному демонтажу коммунально-энергетических сетей;

- обеспечить средства от качки воды, средств ремонта поврежденной строений и коммунально-энергетических сетей;

- обеспечить исправность аварийных средств энергоснабжения на объектах ОАО «Намкоммунтеплоэнерго» в случае нарушения централизованной подачи электроэнергии.

7. Рекомендовать ТО Управления Роспотребнадзора по РС(Я) в Намском улусе (Ильина Л.И.):

- в срок до 1 мая 2014 г. совместно с главами муниципальных образований определить альтернативные водисточники, довести до сведения по противоэпидемиологическим и профилактическим мероприятиям;

- обеспечить контроль за правильным использованием дезинфицирующих средств для обеззараживания воды в населенных пунктах улуса, подверженных к подтоплению на территории МО «Намский улус» с главами МО поселений, руководителями предприятий, организаций, учреждений.

8. Главному специалисту ГО и ЧС (Охлопков Т.Е.):

- в срок до 30 апреля 2014 г. предоставить в ГУ МЧС России по РС(Я) информацию о принятых мерах по безопасному пропуску паводковых вод на территории МО «Намский улус».

9. Руководителю МКУ УСХ по Намскому улусу (Гоголев Е.Е.) срочно:

- провести обследование состояния эвакуационных пунктов для отгона скота и лошадей в МО поселений на наличие кормов и ремонта изгородей;
- совместно с ИОП по Намскому улусу (Собакин А.И.), ГУ ветеринарии с ВИЛ в Намском улусе (Эверстов С.Д.);
- провести рейдовые мероприятия по уточнению сибирязвенных захоронений, химических удобрений и пестицидов.

11. ГБУ РС(Я) НЦРБ (Слепцов Л.А.):

- проверить запас медикаментов, донорской крови и необходимого имущества для работы в зоне возможных ЧС и предусмотреть дополнительное развертывание бригады экстренной и неотложной медицинской помощи, обеспечить бесперебойную работу медицинского автотранспорта.

12. Намский участок РЭС, ЦЭС ОАО «Якутскэнерго» (Васильев А.С.):

- обеспечить сохранность опор линий электропередач, своевременное отключение электрических подстанций, элек-

УЧУРЭХ ТЫТТАР

Күндүтүк саныыр сиэн балтыбын, суруйааччылар союзтарын чилиэни, икки кинигэ авторын **АННА АЛЕКСЕЕВНА ПАРНИКОВАНЫ** 55 саасын томточчу туолбуккунан эвэрдэлибин!

Өссө да уһундук олооргор, үһүс кинигэбин таһаатаргаргар баһарабын.

Махтанабын чөл турукпар, сырдык санаабар, үтүө майгыбар.

Махтанабын ааспыт олоһум очурдарыгар Харгыстары этэнгэ аһан инникибин түстүүрбөр

Олох быстах уустуктара мин майгыбын-сигилибин, толкуйбун уһааралларыгар махтанабын.

Мин чугас дьоммор эркин курдук эрэнэр кыахтаахпар махтанабын.

Куйаар миэхэ соһуччу үөрүүлэри бэлэктиригэр махтанабын.

Туһалыыр эйгэм миэхэ илээх-эйэлээх сыйһаннааһар махтанабын.

Мин төрөшүттэри минигин сирдээх кини гына нипиттэригэр махтанабын.



Эвэрдэни кытта эдьийи Маайа

ООО «ВИКАРТ» Немононский хлебозавод

В связи с расширением на постоянную работу требуются Пекари, Кондитеры, Водители, Грузчики.

От вас: ответственность, дисциплина, умение работать в команде, энергичность, желание, можно без опыта работы, возраст от 23 до 38. При себе иметь санкнижку с допуском к работе.

От нас: достойная заработная плата, соц. пакет,
Обращаться по тел: 89142941877, 89142665000.

тросилового оборудования и их демонтажа попадающих в зоны затопления;

- подготовить запас гидро-леса для опор линий электропередачи;

- обеспечить постоянную подачу электроэнергии в подразделения связи, пункты УГМС.

13. МКУ Управление образования МО «Намский улус» РС(Я) (Протопопов О.Н.):

- определить формы и места учебных занятий школьников, эвакуируемых из районов возможного затопления.

14. ООО «Быйан» (Окороков Р.Е.), МУП «Намавтодор» (Федоров А.С.):

- провести обследование автомобильных дорог, ремонту, дополнительному укреплению и обеспечению надежности.

15. Территориальный орган Министерства труда и социального развития РС(Я) в Намском улусе (Парников Н.Г.):

- принять меры по заблаговременной доставке и выдаче детских пособий за май, июнь текущего года, семьям с детьми, подлежащим отселению.

16. (Бурцев Е.М.):

- обеспечить своевременную выдачу пенсий за май, июнь текущего года населению, подлежащему отселению из зон возможного подтопления.

17. Намской инспекции охраны природы ОГЭН РС(Я) (Собакин А.И.):

- провести постоянные рейды на островах реки Лена и Алдан до время наступления ледохода и вести профилактические работы среди охотников для предупреждения возможных чрезвычайных ситуаций.

18. СМИ НФ НВК «Саха» (Шишкин Г.П.), редакции газеты «Энсиэли» (Касьянов В.Г.):

- оповестить по регламенту население о ходе ледовой обстановки на реках Алдан и Лена на территории МО «Намский улус» и опубликовать в СМИ.

19. Контроль исполнения данного распоряжения возложить на управляющего делами администрации Степанова Н.Н.

Глава улуса А. Атласов

РАСПОРЯЖЕНИЕ

17.04.2014 г. № 785-р
с. Намцы

О запрете движения автотранспортных средств через р. Лена по ледовой переправе с. Фрунзе-с.

Хатырык, с. Хатас-с. Намцы
В соответствии с Федеральным законом от 21.12.1994 г. № 68-ФЗ «О защите населения и территорий от чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера», в связи с резким потеплением температуры воздуха и на основании протокола №3 заседания улусной комиссии по ГО ЧС и ПБ МО «Намский

улус» от 01 апреля 2014 года, распоряжаюсь:

1. Запретить с 19 апреля 2014 г. движение автотранспортных средств через р. Лена по ледовой переправе с. Фрунзе-с. Хатырык, с. Хатас-с. Намцы.

2. Генеральному директору ООО «Быйан» (Окороков Р.Е.) запретить движение автосредств и установить постоянный контроль по ледовой переправе.

3. Рекомендовать начальнику ОГЭН ММО МВД РФ «Намский» (Петров Н.А.) запретить движение автосредств и установить постоянный контроль по ледовой переправе.

4. Данное распоряжение опубликовать в редакции газеты «Энсиэли» и в официальном сайте МО «Намский улус».

5. Контроль исполнения данного распоряжения возложить на управляющего делами администрации Степанова Н.Н.

Глава улуса А. Атласов

РАСПОРЯЖЕНИЕ

14.04.14 г. № 8.1-4-1001

Об внесении изменения графика включения и отключения уличного освещения на административной территории МО «Ленский наслег»

В соответствии с Федеральным законом от 06.10.2003 г. № 131 «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации» в целях повышения уровня благополучия населения с. Намцы.

Распоряжаюсь:

1. Внести изменения в графику включения и отключения уличного освещения с 15 апреля по 20 мая 2014 г. на территории МО «Ленский наслег».

2. Главному специалисту по делопроизводству и кадрам опубликовать данное распоряжение и средства массовой информации.

3. Контроль исполнения данного распоряжения возложить на заместителя главы по строительству и ЖКХ Федорову П.Л.

Глава А.Г. Новгородов

УГРС ОАО «САХАТРАНС-НЕФТЕГАЗ» сообщает: Потребителям будут отключать газ за неоплату в течении двух месяцев.

Постановлением Правительства РФ № 112 от 17.02.14 г. сокращается число периодов неоплаты, при которых возможно применение санкций по ограничению (отключению) подачи газа – с трех до двух месяцев, а также сокращается период уведомления потребителя перед введением санкций до 20 суток.

В связи с этим ОАО «Сахатранснефтегаз» ставит в известность, что по всем должникам с 01.03.14 г. будут применяться новые действующие правила.

МБУ «Центр Досуга им. А.Ф. Шестакова»

Воскресения Христова – самый большой и светлый христианский праздник.

Пасха – самый древний и важный праздник богослужебного года.

Этот праздник еще называют Пасхой, то есть Днем, в который совершилось наше перерождение от смерти – к жизни и от земли – к Небу.

Христос Воскрес! Во истину Воскрес!

Всех жителей и гостей с. Намцы приглашаем на праздничный концерт 20 апреля 2014 г. 14.00 ч. Принимают участие взрослая и детская группа народного вокального ансамбля русской песни «Коробейники», ансамбль русской песни «Нива» с. Никольцы, танцевальный коллектив «Далбар».

Для вас проводятся конкурсы:
«Русский красивый старин-

ный платок»,
«Самое красивое крашеное яйцо»,
«Композиции из яиц»,
«Русское блюдо».

Приходите, веселитесь, заряжайтесь позитивной энергией! Вход: веселое настроение.

Чистка, отбеливание, лифтинг, защита от УФ-лучей кожи лица.

Натуральная гипоаллергенная, российская косметика для разного типа кожи и возраста. Поможем определить тип вашей кожи и подберем оптимальный для вас набор косметики.

Справки по тел. 89841124397

«Деньги. Легко и быстро»

Займы от 2000 до 15000 рублей всего по 2-м документам! 2% в день! В срок до 14 дней.

Тел. 89142723633, с. Намцы, ул. Ленина, 12/2

Муус устар 15 күнүгэр Нам сэлээнньэтигэр хара дьүһүннээх,

биир саастаах тыһы борооскуну сүтэрдибит. Көрбүт эбэтэр булбут үтүө санаалаах дьоннорбут биллэрэргитигэр көрдөһөбүт.

Тел. 42-9-88, 89141074211

Молодая семья снимет частный дом или квартиру в с. Намцы (желательно в центре) с июня месяца на длительный срок. Своевременную оплату, порядок и чистоту гарантируем.

Тел. 89644193899, 89243682977 (можно ватсап)

Юридическое оформление договора купли-продажи автомобиля-транспортных средств за 700 руб. Работаем с 8 до 22 ежедневно по адресу: с. Намцы, ул. Кэскил, 16.

Тел. 89644291933

Продаю сенокосные угодья, 3 га между м. «Манхагай» и протокой р. Лена. Документы имеются. Возможны варианты обмена.

Тел. 89248768952

ГРАФИК

включения и отключения уличного освещения в весенний период с 15 апреля 2014 г. по 20 мая 2014 г. на территории муниципального образования «Ленский наслег»

График основной линии уличного освещения по с. Намцы

| № | Месяц | Включение | Отключение |
|---|--------|-----------------------|-----------------------|
| 1 | Апрель | Вечером 21 ч. 30 мин. | Вечером 00 ч. 00 мин. |
| 2 | Май | Вечером 22 ч. 00 мин. | Вечером 00 ч. 00 мин. |

График основной линии уличного освещения по ул. Чернышевского, Ленина, Советская

| № | Месяц | Включение | Отключение |
|---|--------|-----------------------|-----------------------|
| 1 | Апрель | Вечером 21 ч. 30 мин. | Вечером 01 ч. 00 мин. |
| 2 | Май | Вечером 22 ч. 00 мин. | Вечером 01 ч. 00 мин. |

Сниму благоустроенную квартиру, либо частный дом в с. Намцы. Чистоту, порядок и своевременную оплату гарантирую.

Тел. 89841172364

Продается 4-хкомн. квартира в 2-хквартирном доме в центре с. Намцы.

Тел. 89142268094

Требуются доярки с. Тастах, Намского.

Обр. по тел. 8411242-39-25, 8411242-39-24

Услуги электрика.

Тел. 89246636358

ВРЕМЯ ОТЧИТЫВАТЬСЯ

Межрайонная ИФНС России №5 по РС(Я) напоминает сроки представления отчетности и уплаты по основным налогам:

По сроку не позднее 21 апреля:

Налогоплательщики по одному или нескольким налогам, не осуществляющие операций, в результате которых происходит движение денежных средств на их счетах в банках (в кассе организации), и не имеющие по этим налогам объектов налогообложения, представляют единую упрощенную декларацию.

Организации, созданные (реорганизованные) в марте 2014 г., представляют сведения о среднесписочной численности работников.

Плательщики налога на добавленную стоимость (НДС) и налоговые агенты представляют декларации по НДС за 1 квартал 2014 г. Обратите внимание: декларации по НДС представляются только в электронном виде через оператора электронного документооборота. Также не позднее 21 апреля – срок уплаты 1/3 НДС.

Водопользователи представляют декларации и уплачивают водный налог за 1 квартал 2014 г.

Организации и индивидуальные предприниматели представляют декларации по единому налогу на вмененный доход (ЕНВД) за 1 квартал т.г.

По сроку не позднее 25 апреля:

Гос. № Т 053 ЕК сүттэ, булбуттар маннаһа тиксэрэргитигэр көрдөһөбүн.

Тел. 89142948427

Грузовые перевозки.

Тел. 89243661967, 89841160270

Считать недействительным утерянный паспорт на имя Ноговицына Михаила Семеновича

Считать недействительным утерянное водительское удостоверение на имя Прокопьева Семена Анатольевича

Пользователи недр уплачивают налог на добычу полезных ископаемых (НДПИ) за март.

Налогоплательщики, перешедшие на упрощенную систему налогообложения (УСН), уплачивают авансовый платеж по налогу за 1 квартал т.г.

Налогоплательщики, применяющие ЕНВД, уплачивают единый налог за 1 квартал.

Не позднее 28 апреля – срок представления декларации и уплаты авансового платежа по налогу на прибыль за 1 квартал 2014 г.

Не позднее 30 апреля Граждане, получившие доходы в 2013 г. от продажи недвижимости, транспортных средств, земельных участков, иного имущества, бывшего в собственности менее трех лет, от сдачи внаем имущества, обязаны представить декларации о доходах по форме 3-НДФЛ не позднее 30 апреля т.г.

Индивидуальные предприниматели, применяющие упрощенную систему налогообложения (УСН), обязаны представить декларацию и уплатить налог за прошлый год.

Не позднее 30 апреля – срок представления налогового расчета по авансовым платежам по налогу на имущество организаций за 1 квартал т.г.

Отдел работы с налогоплательщиками Межрайонной ИФНС России №5 по РС(Я)

КЭРИЭСТЭБИЛ

Доборбутун, үтүөлээх туугаччыны, улууспут сайдарын туһугар туруулаһан туран үлэ-лээбит Румянцев Тимофей Дмитриевичи, ыарахан ыарыы биһиги кэккэбиттэн эмискэ быһдыаан барбыта номнуо биир сыла буола охсубут эбит.

Тус бэйэм Тимофей Дмитриевичи төһө да тус-туһунан эйгэ-үлэ-лээбиппит иһин сии эдэр эрдэпиттэн истэр-билэр эһим. Төгөт биллэр, кини эдэр эрдэпиттэн чадылхай спортсмен буолан, оччолорго тиһигин быспакка ытыллар араас таһымнаах күрэхтэһиилэр нэһилиэк тэриилтэлэрин, оройун да таһымнаах ытыллар буоланнар, онно

кини көхтөөхтүк кыттар буолан биллэр-көстөр этэ. Хайа уонна туппут тутуулар да, хайа баҕарар кини хараҕа үөрэ көрөр, астынар улахан туһуулар этилэр. Хатырык, Нам сэлээннэлэрин улахан таас оскуолалара, 1 Хомустаах 392 миэстэлээх оскуолата, педучилищеҕа 102 миэстэлээх уопсай дьыэтэ хайа баҕарар кини астына көрөр туһуулар этилэр.

Тимофей Дмитриевичты, арааһа ол уопсай дьыэ туһууттан эн-мин дьин биллестэпит буолуо, отой чугастык билсиппиттэн дойдуга демократическай быыбардар саҕаланарыттан этэ. Ол эрэн, улуус баһылыгын бастакы быыбардыр утарыта үлэ-лээбит кэмнэрдээх этибит. Дьэ, онтон Альберт Николаевич уонна Альберт Иннокентьевич баһылыкка кандидатынан турууларын бииргэ үлэлиһиппиттэн биһиги кэккэбиттэн букатыннаахтык барыар дылы биир өйүнэн-санаанан салайтаран сылдыбыппыт. Кини куруук баҕа санаата, улууһун туһугар туруулаһар эдэр дьону үһөһү таһаарар баҕата олус улахан этэ. Аны ол сағана кини үөһүбүт ааттаах-суоллаах партиялар үөскээн, тэллэй курдук ыһыллан дьону-сүргэни сэргэхсиппитэ. Онно Тимофей Дмитриевич ырытан, анализтанан СПС партияны талбыта уонна миигин агитациялаан, чуут ээхпин ыла сыспыта. Ирина Хакамада кэлэн билиэт туттаргырыгар илдьэ кирибэттин дьин матыыптаан акаастанаммытым. Кэлин Борис Немцовка кири-дизбитин эр киһини кытта сыллаһа туруом дуо дьин эмиэ буолумматыйым. Ол эрэн, партия агитациятыгар сылдыһан, үчү-

гэй түмүгү ситиһэн республиканы соһуппуппут быһыылааҕа. Кэлин, быыбар аасытын иккис сылыгар быһыылааҕа, Москва-тан Борис Ельцини кытта былаас былдыһар быһаарылаах күннэргэ кэккэлэһэ сылдыбыт демократ-бөлүһүк Карамурза хоккеист Стариковы кытта кэлэннэр республика СПС-тарын салалтатын кытта өрүс трамвайынан кэлэн «Дьонкума» хайатын тэллэбэр хоно сытан билсиптэн барбытара биһигини кытта. Онно Тува республикатын СПС-һын салайааччыта дыахтар баар этэ. Кинилэр бүтүн республика үрдүнэн 1500 куолаһы ылыбыттарынан үчүгэй дьин илдьэ сылдыллар, биһиги улуус үрдүнэн 2,5 тыһыынчаттан тахсаны ылбыппытыттан кырдык соһуйбуттар эбит этэ. Биһиги киһибит ол дьонун кытта уһун түүнү быһа сөһүргэспит быһыылааҕа, сарсыарда 5 чаас ааһыта биһиги үөһэттэн, үүтээммиттэн кирибиппит, улаханым дуоһуйбут дьон көрсүбүттэрэ. Карамурза Түмэпий Дмитриевичи саннын таптаһа-таптаһа: «Этэ политическая глыба», – дии-дии кууһа сылдыра билигин да, бу баар курдук.

Уопсайынан, кыайахтаах дьон кыайыккыт дьин барбытара, бары да.

Кырдыга, биһиги киһибитин утарыта быраһан кэпсэтиигэ, бэйдиэ кини сабырыбат билиилээх, бэлэмнээх этэ дьитээххэ аһара омон буолбат ини. Бэйэм чааһым киһим үлүһүйэн туран конституция хас кодексын кэпсээн бардаһына, сүрүздүөдүөн сирэйим сөллөн барарын сэрэйэн, бэйэтин тылынан илдириптэн, анализтаан биэрэн абырыра. Дьэ, уонна бэйэтин курдук киэн билиилээх дьону кытта сөһүргэһэрин олус сөбүлүүрө, ол курдук Зоя Афанасьевна Корнилованы кытта көрсөн сөһүргэһэн кэллэбинэ, элбэх сонуннаан, астынан ахан кэлэрэ. Зоя Афанасьевна ордук эдэр депутат уолаттарбытын чорботон хайбалаһырын истэн бары да үөрэр этибит, киһибитин кытта тэнгэ. Кырдык да, бастакы, иккис созывтарга талыллан үлэ-лээбит дьоммутун Саха сириин дьону-сүргэни үрдүктүк билиммиттэрин бары билэбит. Күн бүгүнүгэр дылы Егор Михайловичтынан ханна баҕарар үөрэ-көтө, дохсун ытыс тыаһынан көрсөллөрө элбэти этэр. Гаврил Местниковтынан биир көрсүһүүгө кырдыбаас депутат Анатолий Гольдман «Эһиги депутаткыт тагараны да бытыгыттан тардылаһы-гардылаһы кэпсэтиэн сөп» дьин турардаах. Оннук да буолан Опера уонна балет государственной театрыгар

тахсыылаахтык 20 сыл үлэ-лээбэтэ ити этиини сөпкө туһулуур дии саныбын. Николай Иннокентьевич баччаанна дылы куоракка сырыны үчүгэйдик тэрийэн норуоттар онорор үтүө дьыалатын билиммэт киһи суох буолуо. Хайа, уонна кини тэрийбит тэриилтэлэригэр сүүһүнэн кини үлэ-лээх-хамсаан, хамнастанан олорорун эбэн кэбис. Ньургун Сэмэнэбис улууһугар онорбут үтүөтүн эрдизэсти-иргэ киһи 10 тарбаҕа тийбэтэ буолуо. Оскуола саастаах оҕолорун доруобуйаларын тупсарыттан сағалаан, кырдыбаастар сылдыар таһараларын дьынтан куолакалларыгар тийэ. Таастаах уонна Түбэ суолларын, КСК, поликлиника, Аппааны таас оскуолатын тутууларыттан аны сайынны буолар VI спартакиада биһиги улууспуттар буоларыгар тийэ кэпсэтиилэргэ киллэрибит кылаатын билиммэт буоларбыт табыллыбата буолуо. Ити этилибит үлэ-лээх, ситиһиллэр барыта Тимофей Дмитриевич ыллыктаах тылынан, ымпыктыыр-чымпыктыыр мьыдыр өйүнэн анализтаан онорбут үлэ-лээх, таһаарыт дьону онороллор. Быйылгы быыбарга син биир кини кыттыгыта, олохо кириитэ баһырхай, ол курдук бастың улуустары кытта тэң көрдөрүүн оноруппунун, үөрүүтүн үлэ-лээбэккэ эрэ барыта хомотлоох.

Быйыл партиялар бары сөпкө өйдөмүт, эһиги-биһиги дьитээхкэ үлэ-лээммит, 4 депутаты таһаарыппыт махталлаах дьыала. Зоя Афанасьевна кэнники көрсүһүүтүгэр: «Намнар, маладыастарыт, куруук итинник түмсүүлээхтик үлэ-лээһин», – дьин хайбабыт тылынан инникитин да лозунг курдук илдьэ сылдыахпыттан наада. Сорох кырдыбаастар Түмэпийгитигэр үтүө өйдөбүнүк онордугут 4 депутаты таһааран, дииллэрин кырдык даҕаны эрэ дии санаабыппыт. Кини тутарбыт Таастаах, Түбэ суоллара, кырдык үчүгэй хааччытылаахтык оноруллубуттары, уһун ардахтарга бэриммэттэрэ туоһулуур, онон, уһун сылларга өйдөбүнүк буолан туруохтара. Хаһан эмит дьэ-бэлээн «Түбэ суолун төрдүгэр үйэлээх бэлиэтэ оноруохха» дьин күллэхпинэ, арғыл айа мүчүһүн кэбинэр буолара. Сунтаар суолугар туппут киһитин аата суруллан турарын көрөн этэrim.

Билигин санаатахха, суох буолтун кэннэ оннук онорор да кини аһара бары буолуо суоҕа эбитэ дуу, дьон-сэргэ туох дии саныра буолла...

Табаарыстарын ааттарыттан Н. Гурьев, үлэ ветерана



Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЛАР:
редакторы солбууааччы — 41496, суругу тиһии, хаһыаты тангы — 41332, бухгалтерия — 41141, факс — 41141, 41496.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учурдэ. Сибээс, информационай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральная сулууспа СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ШИ №ТУ14-0216.**
Сурукка ааккытын-суолугун, үлэтигин, дьизэбит аадырыһын чопчу ыйың. Редакцияҕа кири-бит суруктар төнөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэлдьи биир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.

678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложная ул. 4.

E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

| | |
|--|---|
| Күндү бырааппыт, убайбыт Гаврильев Дмитрий Семеновичка, кийипиттэн, санаспыт Марианна Ивановнаҕа, оҕолоругар, аймахтарыгар, кийипиттигэр Катяга, оҕолугар Ванюшаҕа тапталлаах уоллара, кэргэнэ, Үөдэй олохтооҕо | Выражаем глубокое соболезнование нашей подруге Сивцевой Анжелике, всем родным и близким в связи с скоропостижной кончиной после тяжелой болезни горячо любимой матери, бабушки |
| ГАВРИЛЬЕВ Александр Дмитриевич (Сашок) эдэр сааһыгар соһучу күн сириттэн барбытынан дириг кутурбаммытын биллэрэбит. | Дьяконова Марии Николаевны. Подруги |
| Таастаахтан, Орто Халыматтан, Дьокуоскайтан, Намтан Гаврильевтар | Выражаем глубокое соболезнование нашей однокласснице Сивцевой (Дьяконовой) Анжелике в связи с кончиной после тяжелой болезни ее матери |
| Күндүтүк саныыр биригэ үөскээбит, үөрэммит табаарыспыт | Дьяконова Марии Николаевны. Кл. руководитель Никонова Н.П., одноклассники НСШ №2 2004 г. УШКА |
| ГАВРИЛЬЕВ Сашок эдэр сааһыгар соһучу бу орто дойдуттан барбытынан ийэтигэр Марианна Ивановнаҕа, аҕатыгар Дмитрий Семеновичка, биригэ төрөөбүттэригэр, кэргэннигэр Катяга, оҕолугар Ванюшаҕа, балтыларыгар дириг кутурбаммытын тиздэбэит, хомоттобутун тэнгэ үлэстэбэит. | Күндү балтыбыт, эдьийибит, өр сыла оҕо иитиитигэр үлэстэбэит Мэнгэ-Хангалас Бүтэйдээгин олохтооҕо |
| Сашок биригэ үөскээбит доботторо | КИРИЛЛИНА Лилия Васильевна уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн туораабытынан чугас дьонугар, аймахтарыгар, биригэ үөрэммит үлэ-лээхтэригэр дириг кутурбаммытын биллэрэбит. |
| Үөдэй нэһилиэгин олохтоокторугар, үлэ ветеранна-рыгар, элбэх оҕолоох дьыэ кэргэн ийэтигэр Марианна Ивановнаҕа, аҕаларыгар Дмитрий Семенович Гаврильевтар дьыэ кэргэттигэр, кинилэр оҕолоругар тапталлаах уоллара, убайдары, ырааттара | Аймахтара: Сергеевтар, Туласыновтар, Дуткиннар, Петровтар, Муксуновтар |
| ГАВРИЛЬЕВ Александр Дмитриевич эдэр сааһыгар хомоттоохтук, соһумардык олохтон туораабытынан дириг кутурбаммытын тиздэбэит. «Үөдэй нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата | Росгосстрах Намнааҕы филиалын урукку үлэтигэр, коллегаларыгар, дьуөгэбитигэр Зоя Васильевнаҕа, кэргэннигэр Игнат Ивановичка уонна оҕолоругар таптыыр уоллара |
| Күндү биригэ үөрэммит оҕо саасыт доҕоро | КУТУКОВ Игнат Игнатьевич эдэр сааһыгар хомоттоохтук күн сириттэн туораабытынан дириг кутурбаммытын тиздэбэит. |
| Дьяконова Марии Николаевны уһун, ыарахан ыарыттан олохтон туораабытынан оҕолоругар, сизнэригэр, кэргэннигэр, биригэ төрөөбүттэригэр дириг кутурбаммытын тиздэбэит. Аһыгытын тэнгэ үлэстэбэит. | Росгосстрах урукку уонна билигин үлэтигэр коллективтара |
| Нам орто оскуолатын 1982 с. выпускниктара | |

«Энсиэли» хаһыат РИС талылына, таңгылына уонна бэчээттир сыһар бэчээттэннэ. **Аадырыһа:** Нам сэл. Заложная ул. №4 Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. Лиис **Көңүл сыананан атылланар Индекс — Р0005.** Тираһа — 2186 Бэчээкэ илии баттаньтыңн графига — 12:00 ч. 18.04.2014 с. Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 18.04.2014 с.